

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

Nederland

's-Gravenhage: Dr. J. M. Appelman, dir. off. v. gez. 2e kl.; A. J. Kampschuur, 1e Lt. Inf.
 Aerdenhout: D. J. Ter Haar, Lt. Kol. Inf.
 Amersfoort: J. C. Peetsold, Kap. Inf.; A. Leefflang, 1e Lt. Inf.
 Amsterdam: W. K. Brederode, Ritmeester.
 Assen: C. M. B. Wichers, Majoor Inf.
 Breda: J. v. d. Breemer, Majoor Inf.
 Ede: H. G. M. Bouman, Majoor Inf.
 Eindhoven: C. M. de Weerd, Kap. Inf.
 Ermelo: H. J. Hierck, 1e Lt. Inf.; H. Wins, Kap. Inf.; R. Scholten, 1e Lt. Inf.; G. W. v. d. Linden, 1e Lt. Inf.
 Hilversum: J. A. Spiering, 1e Lt. Huzaren.
 Utrecht: H. A. de Jongh Swemer, Majoor.

Buitenland

Frankrijk

E. E. Holle, Lt. Kolonel G.S.; W. H. J. de Jong, Majoor Intendant; J. J. H. W. Couvée, Majoor Inf.; A. Ch. Kauters, Majoor der Huzaren.

Indonesië

Chong's Bookstore (8 abonnementen); G. J. Prins, Maj. Inf.; J. E. Spanjaard, Kap. Inf.; H. L. A. Knoll, 1e Lt. Inf.; D. C. van Hutten, Kap. Art.

De contributie voor het werkjaar 1950—1951 is vastgesteld op f 10.—. De leden die zulks nog niet deden wordt verzocht hun contributie wel te willen storten op postrekening 78828 van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, Den Haag. Om onnodige last en onkosten te vermijden worden geen quitanties aan de deur aangeboden.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,

van Alkemadelaan 215, 's-Gravenhage

en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven.

BIJeenKOMST OP 5 JANUARI 1951 TE 's-GRAVENHAGE

Voordracht voor de Vereniging ter Beoefening van de
Krijgswetenschap

door

Kap. Lt. ter Zee G. KOUDIJS

Maj. Gen. Staf A. E. VAN DISHOECK

Kolonel vlieger J. H. VAN GIESSEN

Voorzitter: Z. E. Luitenant-Generaal M. R. H. CALMEIJER

De Voorzitter:

Dames en Heren,

Ik open de eerste vergadering van de „Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap” in het jaar 1951 en heet U allen namens het bestuur van harte welkom. In het bijzonder de Minister van Oorlog en Marine, wiens aanwezigheid wij zeer op prijs stellen, de Chef van de Generale Staf, de Chef van de Marinestaf, de voorzitter van de Defensiecommissie uit de Staten-Generaal, de heer Tilanus, en de leden van deze commissie de heren Koersen, Wendelaar en Vonk.

Het nut van een vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap behoeft in het huidige tijdsgewricht niet nader te worden onderstreept. Het stemt dan ook tot voldoening dat, terwijl tegenwoordig vele verenigingen kwijnen, omgekeerd van deze vereniging kan worden getuigd, dat het ledenaantal steeds groeit en reeds dat van voor de oorlog te boven gaat.

Het doel van onze vereniging is niet alleen de studie van de krijgswetenschappen te bevorderen onder militairen, wier levenstaak hierop is gericht, maar ook, om kennis van de krijgswetenschap uit te dragen onder het Nederlandse volk door het aantrekken van burgerleden, de verslagen in de pers en de publicaties.

Ik hoop en vertrouw, dat de lezing van hedenavond over de taak van de Nederlandse krijgsmacht ter zee, te land en in de lucht in internationaal verband, ook in dit opzicht aan het doel zal beantwoorden.

Ik geef thans het woord aan de inleider en eerste spreker van hedenavond, de Kolonel van Giessen.

Kolonel Vlieger J. H. van Giessen:

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heren,

Het zij mij vergund een enkel inleidend woord tot U te mogen richten. Het onderwerp, dat hedenavond zal worden besproken, valt uiteen in drie delen, n.l. de taak van de Zeemacht, de Landmacht en de Luchtmacht.

De sprekers die hierover het woord zullen voeren, zijn er zich wel van bewust, dat de door hen gekozen behandeling van de stof in genedele volledig kan worden genoemd.

Beperkingen van tweeërlei aard leken hen hierbij geboden. In de eerste

plaats kan in een openbare bijeenkomst als deze niet alles worden gezegd, dat wellicht tot verheldering van onze belangrijke taak in internationaal verband zou kunnen bijdragen. Twee dingen kunnen evenwel worden geconstateerd, n.l. enerzijds dat ons land geen oorlog meer zou kunnen voeren zonder de hulp van bondgenoten, anderzijds dat onze strategische positie in West-Europa dermate belangrijk is, dat ook West-Europa het niet meer zonder Nederland zou kunnen.

De tweede beperking betreft de duur van de voordracht. Wij hebben gemeend de diverse voordrachten zo kort mogelijk te houden en ons daarom te beperken tot de hoofdproblemen.

Mag ik dan met Uw goedvinden, Mijnheer de Voorzitter, de Kap. Lt. ter Zee Koudijs verzoeken om zijn voordracht te houden over de taak van de Zee-macht.

Kapt. Lt. ter Zee G. Koudijs:

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Dames en Heren,

De hoop, die vele volkeren dezer aarde gevestigd hadden op de Verenigde Naties, voor de verzekering van vrede, veiligheid en een betere toekomst dezer wereld, is niet in vervulling gegaan.

Die hoop kon geen lang leven beschoren zijn. Want het hele bouwwerk der Verenigde Naties is opgetrokken op de democratische, christelijke beginselen en idealen van het Westen, op de beschaving van ons, volken rondom de Atlantische Oceaan.

De halve wereld heeft andere idealen, een andere beschaving, en ziet in andere beginselen het hoogste heil der mensen.

Hierin ligt de kiem van strijd; de strijd om beginselen. Om de beginselen van de ene helft op te dringen aan de andere helft, die die beginselen niet heeft aanvaard; de strijd tussen enerzijds het Noord-Atlantische blok, anderzijds het Sovjet-blok, dat ons zijn beginselen, zijn levenswijze tracht op te dringen, met geestelijke middelen, met vreedzame middelen, doch misschien met geweld.

Tegen de vreedzame — althans niet direct-militaire — bedreiging hebben wij ons teweer gesteld door het programma voor economisch herstel van Europa, het Marshall-plan, en door hulp aan die landen die nog geen partij hebben gekozen, die de kat nog uit de boom kijken, doch die niet sterk genoeg zijn om een z.g. derde macht te vormen. (De Latijns-Amerikaanse Staten, het Midden-Oosten).

De militaire organisatie van het Atlantisch Pact is geschapen, omdat wij ernstig rekening moeten houden met de mogelijkheid dat Rusland tot het inzicht komt dat een rechtstreekse militaire agressie tegen de Westerse landen eerder en beter naar zijn doel kan leiden dan de tot dusver gevolgde methode.

Even verschillend als de ideologieën zijn van deze beide grote machtsgroeperingen van onze tijd, even verschillend is ook hun strategische positie.

De Sovjet-Unie met haar bondgenoten en satellieten is een continentale macht; zij beheerst een groot landmassief en beschikt daarbinnen over welhaast alle hulpbronnen voor het voeren van de strijd met de wapenen; zij heeft daarvoor de wereldzee niet nodig, doch is afhankelijk van de verbindingswegen te land, met inbegrip van de binnenscheepvaart.

De landen van het Noord Atlantisch Pact, de NATO-landen, zijn allen zee-mogendheden of van de zee afhankelijk; de zee is de verbindingsweg — de

schakel — tussen de partners in de Oude en in de Nieuwe Wereld, en alleen door middel van de zeeweg kunnen zij beschikken over alle hulpbronnen die voor het voeren van de oorlog noodzakelijk zijn.

Onze Atlantische Bond kan over die zeewegen beschikken; hij zal erover moeten beschikken, indien hij de oorlog met succes zal willen voeren. Want, voor het winnen van de oorlog zijn de hulpmiddelen van gene zijde der oceanen even onontbeerlijk als het behoud van het grondgebied van West-Europa, met zijn mankracht, industriële capaciteit en strategische ligging.

De eigenschappen van de partners van het Noord-Atlantisch Verdrag vullen elkaar aan; tezamen kunnen zij sterk zijn, doch zij moeten één geheel blijven vormen, want ook het machtige veraf gelegen Amerika zou door verlies van West-Europa's potentieel en grondgebied in een wanhopige positie zijn gekomen.

Strategisch vormt het gebied van het Noord-Atlantisch Verdrag één geheel, en ook zijn verdediging vormt één geheel.

Zeer in het algemeen kan men zeggen, dat men een vijand onder zeer bijzondere omstandigheden zal kunnen overwinnen alléén door superieure zeemacht (d.m.v. blokkade) of alléén door een overmachtige luchtmacht (door bombardementen) of alléén door een overmachtig leger, dat het vijandelijke land binnenrukt en de vijand onze wil oplegt.

Ik beschouw het als een communis opinio, dat de Euraziatische landmogelijkheid, die Rusland met zijn helpers vormt, niet vatbaar is voor wurging door blokkade en dat strategische bombardementen op zijn uitgestrekte, ver in het land gelegen, hulpbronnen en industrieën hem niet genoeg, en zeker niet snel genoeg zullen deren. Daaruit volgt, dat alleen landstrijdkrachten in staat zullen zijn een aanval op West-Europa te keren en daarna de vijand zodanige verliezen toe te brengen, dat we hem onze wil kunnen opleggen. Landstrijdkrachten moeten de barrière opwerpen, waarachter West-Europa veilig is, en zij moeten de vijand de vernietigende klap toebrengen.

Zij zullen dit niet kunnen zonder de hulp van lucht- en zeestrijdkrachten. Want hoewel, zoals iemand die het nut van zeemacht niet inzag, eens geestig opmerkte, op het water geen mensen wonen, zoals trouwens tot dusver in de lucht ook niet, toch zullen onze legers geen succes kunnen behalen zonder het overwicht in de lucht, waar dat nodig is. Daarnaast is luchtmacht nodig voor de beveiliging onzer vitale gebieden en voor de aanval op die van de vijand.

Zeemacht moet zorgen voor de aanvoer, zonder welke noch de legers, noch de luchtstrijdkrachten kunnen vechten, en voor de aanvoeren benodigd voor het potentieel, dat 100 miljoen mensen in de NATO-landen van West-Europa betekenen. En Zeemacht is nodig voor het strategisch verplaatsen van onze legers bijv. uit U.S.A. en Canada. Beide zijn zij nodig, zee- en luchtmacht, voor de strijd van het leger in Europa, beide ook zijn zij nodig wanneer wij de landoorlog willen gaan voeren in andere gebieden.

Alleen de beheersing der zeewegen kan de onontbeerlijke verbinding tot stand brengen tussen het arsenaal der democratie Amerika en het gevechts-terrein in Europa, de verbinding tussen de logistieke productiecentra — de vaste landen van Amerika, Afrika en Australië — en de strategische gebieden; zonder de beschikking over deze verbindingen, d.w.z. zonder superieure zeemacht, heeft het Atlantisch Pact geen betekenis.

De zeemacht

moet verzekeren de aanvoer naar overzeese oorlogsgebieden, voor instandhouding van de strijdende legers en luchtmachten, de noodzakelijke industrieën en de burgerbevolking; moet het mogelijk maken de vijand aan te vallen in door ons gewenste delen der wereld en moet steun verlenen aan de legers.

In verband met de mij toegemeten tijd moge ik buiten beschouwing laten de taken liggende buiten het NATO-gebied, dus ook de bescherming van onze overzeese Rijksdelen, en mij beperken tot de hoofdtaak van de zeemacht binnen het NATO-gebied: de verzekering van de aanvoer van alles wat nodig is voor de operatiën te land en in de lucht, en voor de operatiebasis Europa.

De voornaamste aanvoerweg voor de bevoorrading van West-Europa bestaat uit twee gedeelten, die geografisch-strategisch een verschillend karakter dragen: de lange weg over de open oceaan, en de kortere weg, dicht bij huis, door Engelse kustwateren, Engels Kanaal of Noordzee.

Wij kunnen verwachten, dat de oorlogvoering in deze twee gebieden een verschillend karakter zal dragen:

Op de oceaanroute, ver verwijderd van vijandelijke bases en steunpunten, verwachten wij van onze maritiem zwakkere tegenstander, voornamelijk de onderzeebootoorlog. Het aanbouwprogramma van de Russische Marine laat daaromtrent geen twijfel. Daarnaast zal actie plaats vinden door kapers — handelsverniers — en wellicht, doch vermoedelijk incidenteel, aanvallen door „long-range” vliegtuigen. De bescherming van de scheepvaart, die in alle bedreigde gebieden geconvoyeerd zal moeten zijn, geschiedt door een directe en een indirecte bescherming. De directe bestaat uit een aantal escorteurs, vnl. tegen onderzeebootaanvallen. Ieder convooi heeft zo'n eigen bescherming. De sterkte van het escorte hangt af van de verwachte bedreiging, in de z.g. „focal areas”, daár waar een grote concentratie van vijandelijke onderzeeboten is of waar vele onderzeeboten de „track” van het convooi zullen kruisen, wordt de bescherming versterkt. Tegen het einde van de vorige oorlog waren aan de meeste convooien in de bedreigde gebieden 8 à 12 escorteurs toegewezen. In de weinig bedreigde gebieden moest ook toen de koopvaarder het nog zonder bescherming doen.

Wanneer U bedenkt, dat gedurende het grootste gedeelte van de vorige oorlog gemiddeld, voortdurend, dag en nacht en maand in maand uit, 55 convooien in zee waren, dan kunt U zich een voorstelling maken van deze krachtsinspanning.

Behalve de directe bescherming, die defensief is, moet de onderzeebootafweer offensief worden gevoerd. Wanneer wij ervan uitgaan, dat de tactiek van de offensieve actie ongeveer gelijk zal zijn aan die tijdens de laatste jaren van de vorige oorlog, dan bestaat die tactiek uit het jacht maken op onderzeeboten door z.g. „hunter-killer”-groepen, ieder bestaande uit een aantal vliegekampschepen met bijbehorende onderzeebootjagers, 6 tot 9 per carrier. De met radar uitgeruste carriervliegtuigen sporen de onderzeeboten op, localiseren hen, de onderzeebootjagers vernietigen hen.

In bijzonder bedreigde gebieden, afhankelijk van de dreiging, kan aan belangrijke convooien, afhankelijk van de belangrijkheid, als extra-directe bescherming een „hunter-killer”-groep of een onderdeel daarvan worden toegewezen.

Zodra het convooi dicht bij West-Europa komt, vermindert het onderzeebootgevaar; in de wateren rond Engeland en in de Noordzee kan de afweer door aan de wal gebaseerde vliegtuigen en grote aantallen kleinere patrouillevaartuigen veel intensiever zijn; bovendien kunnen de mijnenvelden en de geringe diepte der Noordzee ernstige belemmeringen zijn voor actie door onderzeeboten.

Daarvoor in de plaats treden dan andere bedreigingen voor onze convooien: lichte snelle bovenwaterstrijdkrachten en vliegtuigen, die zowel kunnen optreden met bommen als met torpedo's, of als mijnenlegger.

De verkenning tegen vliegtuigen en bovenwaterstrijdkrachten moet uiteraard zo tijdig mogelijk geschieden (op zo groot mogelijke afstand van het bedreigde object); dit gebeurt d.m.v. vliegtuigpatrouilles zo ver mogelijk Noordelijk en Oostelijk, door patrouillevaartuigen en door de radarwaarschuwingsorganisatie.

De directie van onze verdedigende vliegtuigacties wordt gedeeltelijk gevoerd vanaf walstations, gedeeltelijk door vliegtuigdirectieschepen, waarvan er bij ieder convooi tenminste één zal moeten zijn ingedeeld; de wal- en de scheepsdirectie-centra moeten met elkaar in zéér nauwe verbinding staan.

Voor zich boven zee bevindende vijandelijke vliegtuigen hebben wij uiteraard de grootste aandacht, want niet alleen kunnen zij de convooien aanvallen, doch bovendien kunnen zij vanuit zee binnen zeer korte tijd boven belangrijke landdoelen in West-Europa verschijnen.

Terwijl een vliegtuig, dat overland vanuit Oostelijke richting aanvliegend, voortdurend door landradarstations kan worden verkend en door vliegtuigen van de luchtverdediging kan worden onderschept, zou, indien de verdediging op- en boven zee niet zeer goed zou zijn georganiseerd, datzelfde vliegtuig, vanuit zee komende, welhaast ongehinderd zijn landdoel kunnen bereiken.

Daarom kunnen we eigenlijk in de Noordzee niet spreken van convooibescherming-in-enge-zin tegen vliegtuigen; ieder vliegtuig, dat verkend wordt, moet in de korst mogelijke tijd worden aangevallen.

Voor de verdediging tegen mogelijk aanwezige onderzeeboten worden aan de Noordzee- en kustconvooien een aantal escorteurs toegevoegd, welk aantal echter als regel lager zal vallen dan het aan oceaansconvooien toegewezen.

Tenslotte is daar nog het mijnengevaar; mijnen, die gelegd kunnen zijn door doorgeslipte vliegtuigen, door onderzeeboten of door bij nacht doorgeslipte lichte vaartuigen als motorpedoboten.

Voor de bescherming daartegen dient, zoals U weet, de mijnenveegdienst met annex de mijnenopruimdienst, mijnen-uitkijkdienst en wrakken opruimdienst.

Naast deze directe en indirecte convooibescherming en onderzeebootbestrijding moet de zeemacht offensieve actie voeren met eenheden of scheepsverbanden, om de vijand aan te vallen en verliezen te berokkenen wáár dat maar mogelijk is, tot aan zijn kustplaatsen, bases en tot in de door hem beheerste binnenzeeën toe.

Het komt bij de oorlogvoering veel voor, dat het zwaartepunt van de strijd nu eens hier ligt, dan weer daar. In de tweede wereldoorlog hebben de brandpunten van de Duitse onderzeebootactie zich verplaatst van de aanlooproutes naar de Engelse Westkusthavens, via het midden van de Atlantische Oceaan, naar de Oostkust van Amerika en de Caraïbische Zee, en weer terug, tot in het Engels Kanaal.

Om zònder verlies van kostbare tijd steeds dàár alle krachten te kunnen inzetten waar nodig is, moet het gehele zeegebied, van afscheephaven tot loshaven, onder één commando-apparaat, één NATO-commando ressorteren. Alleen dan bereikt men, dat versterkingen snel kunnen worden gezonden, en dat ten volle gebruik gemaakt wordt van de onschatbare mobiliteit van de vloot. Onder dit centrale opperbevel zal een aantal commandanten worden gesteld, wier bevelsgebieden gedeelten omvatten van, en tezamen vormen, het gehele NATO-zeegebied, dat zich uitstrekt van de Noorderkeerkring, de kusten van Amerika en Europa bespoelend, tot aan het pakij's in het Noorden.

Het maritieme opperbevel zal, naast het opperbevel te land in Europa, moeten staan onder de hoogste militaire leiding: de Chefs van Staven der NATO-landen of hun voor dit doel aangewezen vertegenwoordigers.

Het spreekt vanzelf, dat tussen de aan dit opperbevel ondergeschikte commandanten zeer nauwe samenwerking moet bestaan; de nauwste samenwerking moet ook bestaan tussen maritieme commandanten en commandanten van luchtmachtkrachten die boven zee ageren. Men bereikt dit door een goede liaison of door hen beiden in één commandopost, de Area Combined Headquarters, onder te brengen.

Nederland's aandeel in de hiervóór genoemde taken van de geallieerde zee-strijdkrachten in het NATO-gebied omvat:

het leveren van een bijdrage aan de convooibescherming, de offensieve actie en de onderzeebootbestrijding op de Oceaan;

het, met enige geallieerde hulp, veiligstellen van de zeeverbindingen door de Zuidelijke Noordzee (hier ageert onze Marine met de Belgische zeemacht onder één operatief bevel, de z.g. Admiraal Benelux);

en het verlenen van steun aan de flanken van het leger.

Ter vervulling van deze taken is, zoals U weet, een vlootsterkte geprojecteerd, bestaande uit een vliegkampschip, twee kruisers, twaalf grote onderzeebootjagers en een aantal kleinere escorteurs, mijnenvegers, patrouillevaartuigen, een aantal op de wal gebaseerde verkenning- en onderzeebootbestrijdingsvliegtuigen, snelle motorpatrouillevaartuigen, onderzeeboten, terwijl voor bepaalde taken gebruik wordt gemaakt van een korps Mariniers.

Deze zee-strijdkrachten alléén vormen nog niet het potentieel van onze zeemacht. Zeemacht is oorlogsvloot en handelsvloot tezamen.

Ik heb reeds gezegd, dat indien een vijand over het landmassief van half Europa en Azië beschikt, wij hem alleen op het land zullen kunnen verslaan.

Dat moet het leger doen. Lucht- en zeemacht zijn hiertoe even onontbeerlijk als het leger zelf. Zonder arm houdt men geen schild op.

Het leger zal zijn taak niet kunnen verrichten wanneer niet nagenoeg alles wat het nodig heeft aan bevoorrading, overzee wordt aangevoerd. En zelfs dan zal het leger dit alleen kunnen wanneer het gesteund wordt door een burgerbevolking, achter het gevechtsterrein, met een hoog moreel. Ook daarvoor is aanvoer nodig. Men heeft geen hoog moreel op een lege maag en blote voeten.

Nadat ik heb mogen bespreken hoe, in grote trekken, de bescherming van het zeeverkeer zal zijn georganiseerd, zou ik thans graag enige ogenblikken Uw aandacht vragen voor de organisatie van dat zeeverkeer zelve. Hoe dus dat gehele apparaat moet werken dat ervoor zorgt dat wij op tijd krijgen wat wij nodig hebben.

In tijd van oorlog is de koopvaardijvloot gevorderd door de Regering. Administratief blijven de koopvaardij schepen vallen onder nationale verantwoordelijkheid.

Operatief worden zij — zoals U enige maanden geleden uit de couranten hebt kunnen vernemen — ondergebracht in de geallieerde scheepvaart-„pool”.

De allocatie van schepen uit de „pool” geschiedt door de intergeallieerde Defense Shipping Authority (waarin een Nederlandse vertegenwoordiger; de Directeur-Generaal voor de Scheepvaart).

Het doel van de Defense Shipping Authority — zelf geen gebruiker van scheepsruimte — is te verzekeren, dat de koopvaardij schepen worden beheerd en georganiseerd om de grootst mogelijke economie in het gebruik daarvan te verkrijgen, en dat zij doeltreffend en vlug ter beschikking worden gesteld om aan het vervoer voor de militaire en de civiele behoeften van de samenwerkende landen te voldoen overeenkomstig de goedgekeurde prioriteiten.

De organisatie, die moet zorgen dat voldaan wordt aan de militaire en civiele behoeften zélf ligt nog niet geheel vast; over wat nog niet geregeld is, zou ik U graag mijn eigen gedachten willen mededelen.

Onder militaire behoeften verstaan wij de zuiver militaire; civiele behoeften zijn alle andere behoeften van de bevolking, van de verschillende organen van het land, van de industrie; de civiele behoeften vormen in het kader van de moderne oorlogvoering een groot militair belang, ja, zij vormen indirect een groot deel van de militaire inspanning in de totale oorlog.

De militaire behoeften komen, vanzelfsprekend, uit de militaire sector. Zij emaneren bij de troep, worden doorgegeven aan hogere instanties, totdat zij tenslotte terechtkomen bij de hoogste militaire bevoorradingsinstantie van ieder „theatre of operations”. De Supreme Commander doet, voor zijn bevelgebied, de militaire behoeften vaststellen voor een bepaalde operatie op een bepaald tijdsverloop.

De aanvragen van de Supremo's komen terecht bij de hoogste geallieerde bevoorradingsinstantie onder de NATO-Chiefs of Staff.

De Chiefs of Staff stellen de prioriteiten vast en geven de totale militaire behoeften op, voor alle operatieterrainen, aan het Centrale Executieve Orgaan dat belast is met de voorziening in alle militaire behoeften.

De civiele behoeften, d.w.z. alle overige behoeften van de oorlogseconomie, worden nationaal, per land, vastgesteld door een interdepartementaal lichaam, waarin zitting hebben o.a. de Ministeries van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, Economische Zaken, Wederopbouw, Binnenlandse Zaken, enz.

Die opgaven moeten binnenkomen bij een, nog niet ingesteld, geallieerd orgaan dat rechtstreeks moet staan onder het geallieerde oorlogskabinet en dat belast is met de allocatie. Dit orgaan moet zorgen voor de militaire bevoorrading en de instandhouding van alle NATO-landen en moet daarvoor beschikken over alle grondstoffen die binnen het bereik van de NATO-landen zijn. Omdat tenslotte de totaal beschikbare hoeveelheid grondstoffen in de wereld beperkt is, zal dit hoogste orgaan, onder het oorlogskabinet, de prioriteiten moeten vaststellen, moeten zorgen dat de oorlogsmachine kan draaien en dat de burgers redelijk in leven blijven.

Dit hoogste geallieerde bevoorradingsorgaan wijst dus de beschikbare goederen toe; het weet waar het benodigde gemaakt wordt, of groeit, of gedolven wordt, dus waar het besteld moet worden, wanneer het gereed is, en waar en wanneer het daarna afgehaald moet worden.

Aan de Defense Shipping Authority wordt dan mededeling gedaan van de hoeveelheid goederen die overzee vervoerd moet worden, van waar naar waar, wanneer, van welke aard de goederen zijn, in maten en gewichten.

Nu is het altijd zó, dat de Defense Shipping Authority niet kan voldoen aan alle wensen. Een summiere berekening van de behoeften van alléén West-Europa, in tijd van oorlog, toont aan dat er in een eventuele oorlog, evenals in de vorige, een ontstellend tekort aan scheepsruimte zal zijn. Ongetwijfeld zullen wij weer zien gebeuren dat militaire operaties (ik denk hierbij aan „Torch“, de landingen in Noord-Afrika) maanden moeten worden uitgesteld omdat de scheepsruimte niet beschikbaar is, omdat de burgerbevolking óók in leven moet worden gehouden.

De Defense Shipping Authority coördineert de behoeften aan tonnage en de beschikbare tonnage; is er een groot conflict van plichten en belangen, dan legt de Shipping Authority dit voor aan het Geallieerde Oorlogskabinet, dat in hoogste instantie beslist wat er gebeuren moet. (Dit is wat in de Tweede Wereldoorlog geschiedde door President Roosevelt en Prime Minister Churchill).

De Defense Shipping Authority, wetende wát vervoerd moet worden, van waar en waarheen, wijst dan daarvoor de nodige tonnage aan. Het koopvaardij-schip neemt nu de lading aan boord: het graan uit Canada, het vlees uit Argentinië, de munitie, de kanons, de tanks, de technische apparatuur uit de Verenigde Staten, de olie uit Curaçao of uit Amerika, of uit de Perzische Golf, de rubber uit..... misschien wel uit Indonesië. U ziet dat de oorlog „automatisch wereldwijd is, Atlantisch Pact of niet.

Als het koopvaardij-schip zijn lading aan boord heeft genomen, is de bevoegdheid van Defense Shipping Authority en Supply Board geëindigd. Dan begint de verantwoordelijkheid van de Marine; de vaart van het schip door „mine and submarine infested waters“ van zijn inscheephaven tot aan de haven van bestemming. Alle scheepsbewegingen van enig belang geschieden in oorlogstijd onder gezag en onder verantwoordelijkheid van de Marine.

Zolang het schip in zee is, behartigt de Marine, dit is in het geval dat wij vanavond meer in het bijzonder beschouwen de Supreme Commander Atlantic Ocean, de belangen van schip, lading en opvarenden.

Zijn instanties bepalen hoe de convoien zullen zijn samengesteld, hoe ze zullen worden beschermd, hoe ze zullen varen. Bij acties gedurende hun overtocht — en we kunnen continu acties verwachten — beslissen de organen van deze Supreme Commander of de convoien zullen doorvaren, of gederouteerd zullen worden; de bescherming van onze belangen ligt ook in hun handen. Niet alleen de financieel-economische, ook die van de dertig duizend zeelieden die onder vaarplichtwet dienst zullen doen.

Nederland levert (behalve een groot aantal koopvaardij-schepen) aan de strijdkrachten voor de heerschappij van de Atlantische Oceaan een bijdrage, in de vorm van een carrier, kruisers, onderzeebootjagers en onderzeeboten. Tengevolge daarvan heeft Nederland een stem in de plannen en de operaties van de Staf van de Supreme Commander Atlantic Ocean.

In de hiërarchie van het commando, uitgaande van de Supreme Commander, in de gehele NATO-maritieme commandostructuur, bevinden zich commandanten van Nederlandse nationaliteit en Nederlandse officieren in geallieerde staven.

Nederland moet een stem hebben in alle schakels die de bevoorradingsketting vormen; in het hoogste lichaam, het geallieerde oorlogskabinet, in de Defense Shipping Authority (hierin zijn wij reeds vertegenwoordigd door de Directeur-Generaal van Scheepvaart), in het geallieerde Executieve Bevoorradingsorgaan, en in het maritieme apparaat, dat het transport verzorgt en beveiligd.

Deze integratie zal het de Regering mogelijk maken haar verantwoordelijkheid tegenover het volk te dragen. Niet door rapporten achteraf, hoe het gegaan is, en waarom het misschien is misgegaan, maar door eigen vertegenwoordiging die de Nederlandse belangen kan behartigen steeds wanneer die dreigen in de verdrukking te geraken.

Men hoort wel eens de mening verkondigen dat wij niet overal zelf aan mee behoeven te doen, maar meer moeten vertrouwen op de bondgenoten.

Men moet zeker veel vertrouwen stellen in de bondgenoten, zeker dáár waar het de gezamenlijke belangen betreft; maar wanneer onze eigen levensbelangen in het geding komen, moeten we er zelf bij zijn. En de instandhouding van het Nederlandse volk eist een miljoen ton invoer per maand. Minder gaat het niet. Dat is een levensbelang.

Men krijgt van de bondgenoten nu eenmaal niet altijd alle steun die men meent te mogen verwachten. Dát hebben wij allen meegemaakt in de achter ons liggende jaren.

En het hoeft niet alleen doelbewust te zijn, dat de belangen van een land door zijn bondgenoten worden benadeeld. Het kan ook onbewust geschieden, door onbekendheid. Ik moge in dit verband in de herinnering terugroepen het bombardement van Walcheren, waardoor een groot gedeelte van dat eiland onder water liep. Voor de militaire operaties tegen Walcheren was dat wellicht gunstig; een noodzakelijkheid was het zeker niet. Doch het heeft Walcheren enorme schade toegebracht, schade voor jaren. En het had nóg erger kunnen zijn. Dit gevolg van een dijkdoorbraak, dat iedere Nederlander U kan vertellen, was de geallieerde oorlogsleiding niet voldoende bekend. Zij was zich daarvan zó weinig bewust, dat zij niet eens de Nederlandse Regering raadpleegde, alvorens tot het bombardement over te gaan.

Dat kan gebeuren wanneer men niet een „finger in the pie” heeft en die krijgt men alleen door mee te doen. Daarom is ter zee een bijdrage van de Nederlandse vloot noodzakelijk: een bijdrage zoals het huidige vlootprogramma die geeft. Méér zullen wij wel niet kunnen betalen. Maar met minder kan het niet. Dit geldt, mutatis mutandis, voor de landmacht en de luchtmacht.

Wat voor ons geldt ten opzichte van de grote bondgenoten, geldt evenzeer voor Engeland ten opzichte van Amerika. Ik moge daarom, alvorens te eindigen, nog citeren wat één van de Britse vlootvoogden uit de vorige oorlog, Admiraal Cunningham, onlangs bij een tafelrede gezegd heeft. Ik citeer uit Lloyds List van 29 November j.l.:

„But in the Organisation for Western Defence, there was one suggestion which caused me considerable disquiet. That was that our security at sea and the defence of our sea communications should be left to the United States, which possessed a big Navy — and that we should concentrate on the air. The suggestion that we should fundamentally weaken our sea power was highly disturbing. It took many years to design and build a fighting ship and even longer to produce a highly trained personnel. One could visualise a situation in which the United States might not be disposed to fight our battles, and in the

mean time we should have forgotten our old-time skill in building ships and fallen away in technical knowledge. It would be said of us, that: „This was a nation, whose fortunes and very existence rested upon sea power which committed suicide and became dependent on the aid of another.” That must never be said of us.”

Het mag ook nimmer van *ons* gezegd worden, dat wij onszelf geheel afhankelijk hebben gemaakt van anderen.

Dit is de taak van onze zeemacht in de tegenwoordige internationale verhoudingen. *Die* taak is er, in oorlogstijd. En in tijd van vrede, welhaast analoog, om te kunnen blijven waken voor Nederlandse belangen, daar waar anderen dit niet doen.

En om te zorgen, dat wij niet zullen ondergaan in een enge beslotenheid, doch onze blik, onze geest gericht houden op de wereld. Meer dan iets anders hebben onze belangen op en over de zeeën onze welvaart, ons zelfstandige Nederlands karakter gevormd; zij zijn de oorzaak dat wij niet al lang zijn opgegaan in dat grote Oostelijke buurvolk, dat vele eigenschappen met ons gemeen heeft, waarmee onze taal verwant is, en waar onze economische belangen zo nauw mee verbonden zijn geweest.

Onze overzeese gebiedsdelen zijn ons grotendeels ontvallen en daarmee is de werkgelegenheid voor Nederlanders buiten onze grenzen belangrijk verminderd; aan industrialisatie is een grens, wij kunnen niet allen emigreren, wij moeten onze belangen op en over zee behouden, intensiveren, uitbreiden om onszelf te kunnen blijven en voor onze mensen te kunnen blijven zorgen. Hier ligt mede een taak voor onze zeemacht in vreedstijd, want waar de vlag is, is de lading.

De Voorzitter:

Ik dank U voor Uw voordracht en geef het woord thans aan de Majoor van Dishoeck.

Majoor A. E. van Dishoeck:

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Dames en Heren,

Gelijk de vorige spreker reeds uiteengezet, is in het licht van de huidige internationale verhoudingen de mogelijkheid van het uitbreken van een gewapend conflict geenszins uitgesloten.

De twee grote en ideologische machtsgroeperingen in de wereld laten weinig twijfel omtrent de partijen, welke elkaar in zulk een conflict zullen bestrijden.

Het is in zekere zin onbelangrijk met betrekking tot ons land of de aanleiding tot het uitbreken van de strijd zal liggen in Europa, het Midden Oosten of het Verre Oosten, daar, waar deze ook moge beginnen, het Westen en daarmee Nederland, daarbij betrokken zal moeten worden, alleen reeds door zijn geografische ligging.

De Nederlandse Regering heeft zich terecht gerealiseerd, dat het onmogelijk is ons land onder de huidige omstandigheden zelfstandig te beschermen. Wij zouden nimmer in staat zijn de kosten, verbonden aan de opbouw en de uitrusting of ook maar de instandhouding van een krijgsmacht, groot genoeg om

ons een redelijke mate van beveiliging te verlenen, zelve te dragen. Dit is geheel en al onafhankelijk van de wijze van legervorming, want zelfs indien men de goedkoopste vorm zou kiezen, die van het militieleger, waarbij men in vredestijd immers slechts een gering gedeelte onder de wapenen heeft en het leger in feite eerst bij mobilisatie wordt gevormd, dan nog zal de grootte daarvan niet door de beschikbare mankracht doch door de beschikbare geldmiddelen worden bepaald.

Zelfs indien men aanneemt dat wij thans voor dit leger alle materieel gratis zouden verkrijgen, dan nog zouden de jaarlijkse onderhoudskosten hiervan, bedragende ruim 60 % van de totaalkosten, reeds een duidelijke grens stellen voordat de manpower-limiet zou zijn bereikt.

Ik moge U hiertoe verwijzen naar het artikel van de Generaal-Majoor Schepers in de Internationale Spectator van 1 November 1950, waarin een zeer interessante uiteenzetting van dit legervormingsvraagstuk wordt gegeven.

Bedenkt men daarbij, dat naast een leger over een zee- en luchtmacht moet worden beschikt, waarbij de materieelkosten zo mogelijk nog duidelijker spreken, dan leidt het geen twijfel dat de sterkte van de krijgsmacht heden ten dage moet worden gebaseerd op hetgeen economisch en financieel mogelijk wordt geacht.

Men kan zich terecht afvragen of de door ons als minimum aangenomen welstandsgrens wel gerechtvaardigd moet worden geoordeeld in de huidige internationale verhoudingen en of niet meer offers behoren te worden gebracht. Zeker is echter, dat het uitgesloten moet worden geacht, dat wij ons beveiligen zonder hulp van bondgenoten. Dat dit bepaalde inbreuken op onze soevereiniteit zal medebrengen, is onvermijdelijk; dat wij niet meer geheel vrij zijn in de organisatie van ons leger, hetwelk immers moet passen, geïntegreerd moet worden in een bondgenootschappelijk leger, moet duidelijk wezen.

Onze Regering heeft zich dit gerealiseerd en zich internationaal verbonden in de Westerse Unie en later in het Noord-Atlantisch Pact.

Moge de preambule van het Pact van Brussel vermelden dat het gericht is tegen Duitsland, wat het Westen en daarmee wij in de eerste plaats vrezen, is de aanval van de landen achter het IJzeren Gordijn.

Mocht een conflict tussen het Oosten en het Westen uitbreken, dan moet worden verwacht dat 's vijands opzet zal zijn zo spoedig mogelijk de oceaankust te bereiken, eensdeels teneinde een gunstige strategische positie te verkrijgen, anderdeels teneinde zich in het bezit te stellen van het gehele Europese potentieel. Dit zal voor ons betekenen een bezetting en, de enorme moeilijkheden aan een herovering van deze gebieden realiserende, een langdurige bezetting. 's Vijands mentaliteit en methoden kennende, worden ons weinig illusies gelaten omtrent hetgeen dit voor het Nederlandse volksbestaan zal betekenen.

Het doel van de gesloten verdragen is tezamen een zo sterke krijgsmacht op te bouwen, dat deze de tegenstander weerhoudt een aanval te beginnen. Mocht hij echter desondanks een conflict uitlokken, dan zal het de taak van deze legers zijn 's vijands aanval zo oostelijk en zo snel mogelijk tot staan te brengen.

De taak van de Geallieerde legers in Europa en daarmee van ons aandeel daarin is hiermede in zeer grote trekken bepaald.

Bezien wij deze taak wat nader in het licht van de bestaande bedreiging. Rusland en zijn satellieten onderhouden in vredestijd zeer sterke legers en

luchtmachten. Een grote lichtingssterkte en lange diensttijd verzekeren hun een aanzienlijke parate macht. De bewapening is steeds gebleken goed te zijn en is in voldoende mate aanwezig. De financiële en economische overwegingen, welke bij ons steeds zulk een allesbeheersende rol spelen, worden daar belangrijk lager gewaardeerd.

Hetzelfde kan helaas niet gezegd worden van de Westerse mogendheden, wier legers en luchtmachten nog in opbouw zijn en die, hoewel tezamen over een belangrijke mankracht beschikkende, slechts zeer geleidelijk in staat zullen zijn deze van materieel te voorzien en te velde te brengen.

West-Duitsland vormt momenteel nog een vacuum. Tegenover het sterke Oost-Duitse politieleger met tanks en straaljagers bevinden zich in West-Duitsland slechts zwakke, nauwelijks bewapende, gedecentraliseerde politie-eenheden. Tegenover de sterke Russische troepen staan de veel zwakkere geallieerde strijdkrachten, welker dislocatie meer op de bezettingstaak is afgestemd dan op een optreden tegen een eventuele aanval.

Zelfs indien Duitsland ertoe zou overgaan zelve voor haar beveiliging te zorgen en een bijdrage zou willen leveren voor de strijdkrachten van het Noord-Atlantische Pact, dan moet wel worden gerealiseerd dat de vorming van deze strijdkrachten zelfs ongeacht de politieke remmingen, geruime tijd zal kosten.

Bedenkt men zich dan nog, dat militielegers eerst na mobilisatie worden verkregen en deze mobilisatie tijd kost en zeer gevoelig is voor vijandelijke interventie, dan is de initiële krachtenverhouding wel zeer ongunstig.

Wetende derhalve enerzijds dat alle voorwaarden voor een strategische overvalling van West-Europa gunstig zijn, dat een totalitaire macht zich daarvan gaarne en gemakkelijk bedient en dat een dergelijk optreden door goed georganiseerde vijfde colonnes in de democratische landen zal worden gesteund, wetende anderzijds dat de aanval zo snel mogelijk moet worden gestopt, opdat zo min mogelijk eigen terrein verloren ga, het bruggenhoofd zo groot mogelijk blijve, de mobilisatie en de opbouw van de strijdkrachten en van de industrie zo ongestoord mogelijk geschieden kan, dan betekent dit dat het Westen moet beschikken over parate troepen, welke onmiddellijk kunnen worden ingezet, terwijl de reserves daarvoor op zeer korte termijn beschikbaar moeten zijn. Deze parate troepen zullen niet alleen de vijandelijke opmars moeten vertragen om daarna met behulp van de inmiddels gemobiliseerde krachten deze opmars te stoppen, ook de mobilisatie zelve zal moeten worden beveiligd tegen overvallingen uit de lucht en tegen vijfde colonne-activiteit.

Men zou mij wellicht kunnen tegenwerpen, dat het gebruik van de atoombom een Russische opmars zou kunnen stuiten en dat de door mij geschilderde bedreiging in deze vorm in feite niet bestaat.

De uitwerking en het mogelijk gebruik van de atoombom in het huidige stadium van ontwikkeling is mij uiteraard niet bekend. Het is zeer wel mogelijk dat hij zelfs tactisch kan worden gebruikt.

Het feit echter blijft, dat de Westelijke grondstrijdkrachten de vijandelijke legers op de grond moeten tegenhouden, dat deze echter aanvankelijk alle voordelen hebben van getalsterkte en verrassing, hetgeen betekent dat de geallieerde troepen in eerste aanleg gedwongen zullen zijn het verdragend gevecht te voeren, hetwelk medebrengt dat over eigen gebied wordt teruggeweken en dat juist dit laatst het gebruik van de atoombom aan onze zijde, in verband met de eigen bevolking, uiterst bezwaarlijk maakt. Sterker nog, een bedreiging met een atoombombardement zou een stimulans temeer kunnen zijn

voor de Russische legers om het grondgebied van de Westelijke mogendheden zo snel mogelijk binnen te dringen teneinde hieraan te ontkomen.

Het moge mitsdien duidelijk zijn dat niet de atoombom of iets dergelijks West-Europa kan beveiligen, doch, dat het in eerste instantie de grondtroepen en de luchtmacht zullen moeten wezen, welke de aanval tot staan moeten brengen. Dit betekent dat deze troepen, aanvankelijk het vertragend gevecht voerende, daarvoor georganiseerd en bewapend moeten zijn. Immers slechts indien over parate, goed geoefende, goed bewapende en zeer mobiele troepen wordt beschikt, bestaat de mogelijkheid 's vijands opmars zo lang op te houden, dat de reserves kunnen worden aangetrokken, nodig om de opmars te stoppen en om daarna tot het tegenoffensief over te gaan.

Het behoeft geen betoog, dat uit een oogpunt van tijdwinst en ruimte de vertraging zover mogelijk naar het Oosten zal moeten beginnen, anderzijds moge naar Korea verwezen worden om te zien hoe moeilijk het is een vertragend gevecht te voeren op een te breed front in verhouding tot de eigen krachten en te weinig natuurlijke weerstandslijnen tegenover een actieve en besliste tegenstander.

Immers heeft men onvoldoende parate troepen en reserves aan het IJzeren Gordijn, dan zullen deze bij een aanval worden weggevaagd of zo snel moeten teruggaan, dat zij er nimmer in slagen ergens krachtige weerstand te bieden, zodat de opbouw van het bruggenhoofd niet tot stand komt, of te laat waardoor het te klein wordt om van daar uit een tegenaanval in te zetten.

Zou men van huis uit reeds op een klein bruggenhoofd teruggaan, dan zou de aanvankelijke beveiliging daarvan weliswaar eenvoudiger zijn, doch anderzijds zou reeds dadelijk zoveel gebied aan de vijand moeten worden gelaten, dat daardoor reeds ons oorlogspotentieel ernstig zou lijden, nog ongeacht de politieke gevolgen van een dergelijke opzet.

Dit betekent derhalve, dat de Nederlandse bijdrage in eerste aanleg aan het West-Europese leger zal moeten bestaan uit parate troepen, welke zo snel mogelijk moeten worden versterkt met zeer snel te mobiliseren reserves om 's vijands eerste stoot op te vangen en om de mobilisatie te dekken van het eigenlijke NATO-leger.

Immers ons huidige legerstelsel brengt mede, dat het leger in feite eerst bij mobilisatie wordt gevormd. De eis is echter, dat er parate troepen zijn om deze mobilisatie te dekken. Kon men dit vroeger doen door troepen te mobiliseren tijdens de toespitsing van de tegenstellingen in de vooravond van het conflict, thans is deze fase in feite reeds ingetreden.

De erkenning van de noodzaak van het hebben van parate troepen betekent echter dat, ofwel deze door diensttijdverlenging moeten worden verkregen, ofwel dat thans reeds een gedeeltelijke mobilisatie moet worden afgekondigd gelijk dit indertijd geschiedde, toen wij troepen naar Indonesië zonden.

Er is uiteraard een duidelijke grens. Het eerste systeem eist o.m. een aanzienlijke uitbreiding van beroepskader, het tweede grijpt uiteraard zeer sterk in in het normale leven. Bovendien moet worden voorkomen, dat de gelden hieraan besteed zodanig ten koste zouden gaan van het verdere leger, dat dit in gevaar zou komen.

Anderzijds moet wel worden gesteld dat een onvoldoende mobilisatie dekking betekent, dat in het geheel geen leger te velde wordt gebracht.

De organisatie van deze Nederlandse bijdrage tot het NATO-leger zal het uiteraard moeten toelaten, dat deze troepen buiten ons grondgebied optreden,

dat zij derhalve beschikken over alle diensten, welke hun integratie in dit NATO-leger mogelijk maakt. Dit betekent mitsdien een Korpsverband.

Zij zullen geoefend en bewapend moeten zijn voor een offensief optreden. Het vertragend gevecht vraagt dit, zelfs de verdediging wordt in feite offensief gevoerd, terwijl toch zo spoedig mogelijk tot het tegenoffensief moet worden overgegaan.

Het is dan ook verheugend, dat men heeft besloten over te gaan tot de aanstelling van een Opperbevelhebber voor West-Europa, werkende met een geïntegreerde Staf en dat aan deze Opperbevelhebber reeds in vrede tijd de bevoegdheid is verleend invloed uit te oefenen op de training, organisatie, enz. van de troepen, welke hem in oorlogstijd ter beschikking zullen worden gesteld.

Wij moeten verheugd zijn, niet alleen omdat de leiding is gelegd in uiterst bekwaame handen, doch tevens omdat West-Europa in Noord-Atlantisch verband in staat wordt gesteld de bedreiging het hoofd te bieden.

Zal ons veldleger, als deel van het NATO-leger, tot taak hebben 's vijands opmars te stuiten, de taak tot beveiliging van het eigen land en daarmee de rug van het veldleger, zal moeten worden verricht door de nationale territoriale troepen. Ik moge hier een waarschuwend woord richten tot hen, die menen dat deze territoriale troepen een soort minderwaardige troepen vormen. Dit immers is geenszins het geval. De geldelijke beperkingen ons opgelegd en de noodzaak het veldleger geheel geschikt te maken voor zijn taak doet ons er uiteraard naar streven daar beperkingen en vereenvoudigingen door te voeren, waar dit ook maar enigszins mogelijk is.

Moeten de veldlegertroepen over alle diensten beschikken om hen geheel zelfstandig te maken, voor de territoriale troepen zal men bepaalde hulpdiensten kunnen vereenvoudigen, dan wel hun taken doen vervullen door te militariseren of op andere wijze in te schakelen burgerbedrijven of diensten.

Men kan zelfs op grond van de speciale taken, welke men deze territoriale troepen opdraagt, bepaalde vereenvoudigingen toepassen of een mindere graad van geoefendheid accepteren; dit geldt echter zeker niet voor alle territoriale troepen.

Het optreden b.v. tegen luchtlandingstroepen en parachutisten, zeer goed getrainde en bewapende specialisten, eist het aan onze zijde beschikbaar zijn van zeer goed getrainde, zeer mobiele en goed bewapende territoriale troepen. Zijn deze aanwezig, dan is de bedreiging van deze zijde gering, zeker als de grondverdediging gepaard gaat met een redelijke luchtverdediging met LuA en jachtvliegtuigen. Ontbreken deze goede troepen echter, dan zal het gevolg zijn, dat een optreden van de vijand met luchtlandingstroepen een onevenredig groot succes zal hebben alleen reeds door het binden van zeer veel eigen troepen, hetgeen uiteraard direct of indirect invloed heeft op het leger te velde. Zou deze luchtlandingsactie het karakter dragen van een strategische overvalling door de lucht met het doel onze mobilisatie te verstoren, dan is een onmiddellijk en krachtig optreden zo mogelijk nog belangrijker.

Daar een dergelijke vijandelijke actie bij verrassing zal worden ingezet als inleiding van het conflict, zal het beschikbaar zijn van parate troepen aan onze zijde op dat moment noodzakelijk zijn.

Gerealiseerd moet echter worden, dat het hebben van parate troepen zonder dat de wettelijke bevoegdheden zijn verleend, nodig voor het vervullen van hun taak, geen enkele zin heeft. Het heeft geen zin troepen te bestemmen voor

de grensbewaking, zonder dat hun bevoegdheden zijn verleend te dien aanzien; het heeft geen zin onderdelen te belasten met de bewaking van de springladingen aan de bruggen, indien hun b.v. geen bevoegdheden zijn toegekend ten aanzien van de regeling van het verkeer; het heeft geen zin kazematten te doen bezetten, indien de schootsveldopruiming niet mogen worden verricht, enz.

Men zou kunnen tegenwerpen, dat het optreden van luchtlandingstroepen bepaalde voorwaarden stelt, o.m., dat zij na een zekere, betrekkelijk korte tijd hulp moeten ontvangen over de grond, dat men plaatselijk luchtoverwicht moet hebben, enz., het zou naar mijn mening gevaarlijk zijn hierop te zeer te vertrouwen. De moderne legers zijn uiterst gevoelig voor acties op hun verbindinglijnen, voor het uitvallen van een bepaalde aanvoerlijn door het in 's vijands handen vallen van een bepaald knooppunt, brug of anderszins, voor het uitvallen van een verbindingscentrum, enz. Dit alles kan een verlamdende invloed hebben op de operationele kracht van een onderdeel te velde.

De mentaliteit van onze tegenstander is zodanig, dat niet teruggeschrokken zal worden desnoods sterke eenheden op te offeren tot dit doel. Slechts een uiterst snel en beslist optreden kan hier uitkomst bieden.

De taken van de territoriale troepen zijn vele. Het aantal te bewaken objecten in de huidige totale oorlogvoering is zo aanzienlijk, dat slechts de zeer belangrijke direct kunnen worden beveiligd.

Dit zijn niet alleen militaire sleutelpunten zoals bruggen, vliegvelden, verbindingscentra, enz., doch ook niet-militaire inrichtingen, welke uitschakeling desastreuze gevolgen zouden kunnen hebben voor de burgerbevolking.

Daar er op gerekend moet worden, dat ons veldleger geheel of ten dele buiten onze landsgrenzen zal moeten optreden, moet de territoriale verdediging zich uitstrekken over ons gehele land. Zelfs, indien men zich de uiterste beperkingen oplegt, wijst de praktijk uit, dat de behoefte aan territoriale troepen aanzienlijk is.

Teneinde ten onzent in deze behoefte mede te voorzien, werd de Nationale Reserve opgericht. Hoewel de geoefendheid van deze troepen uiteraard geringer is, zal hun lokale kennis hen bij uitstek geschikt maken voor de meer eenvoudige bewakingstaken, waardoor een vast raam wordt verkregen, waarop de andere territoriale troepen aanvullend werken en waardoor met succes kan worden opgetreden ter handhaving van de inwendige orde en rust.

Het feit, dat deze troepen worden gebruikt voor de directe beveiliging van eigen huis en goed, moet stimulerend werken.

De taak tot beveiliging van het achterland en van de verbindinglijnen is hiermede echter nog niet gedekt. Een zeer belangrijke rol speelt hierin de territoriale luchtverdediging.

In nauwe samenwerking met de jachtvliegtuigen van de lvd. zal de LuA zijn taak moeten vervullen ter verdediging van het luchtruim. Vervullen de eersten het beweeglijke, aanvallende element hierin, de LuA vormt het strategische, locale element. De plaats van de luchtdoelartillerie wordt bepaald op grond van een bepaald lvd-plan.

Gelijk de volgende spreker U nader zal belichten, is dit lvd-plan een deel van een groter Europees lvd-plan. De plaatselijke uitwerking van de LuA maakt de coördinatie van de nationale lvd-plannen, voor wat betreft de LuA, daarom betrekkelijk eenvoudig.

Daar slechts uitwerking is te verwachten van haar vuur indien een bepaalde concentratie in de lucht kan worden verkregen, moet zorgvuldig worden nagegaan, welke van de meest belangrijke objecten LuA-verdediging behoeven. Immers, de hoeveelheid beschikbare LuA is altijd slechts een fractie van hetgeen nodig is om alle belangrijke objecten te beschermen. Anderzijds moet elke neiging tot versnippering worden tegengegaan, daar dit in feite betekent, dat niets wordt verdedigd. Afhankelijk van de grootte van een bepaald object moet een zeker minimum aantal batterijen worden ingezet, terwijl de zware en middelbare LuA weer lichte LuA ter eigen bescherming nodig heeft. Uiteraard werkt deze lichte LuA dan mede aan de bescherming op lage hoogte van het te beveiligen object.

Door een zeer nauw contact tussen luchtmacht en LuA wordt bereikt, dat enerzijds de eigen of geallieerde jachtvliegtuigen geen gevaar lopen door eigen vuur te worden neergeschoten, anderzijds wordt gezorgd, dat de vuurrestricties, door de luchtmacht aan de LuA opgelegd, tot een minimum worden beperkt.

Is de luchtmacht in hoge mate afhankelijk voor haar waarschuwing van het radarnet, de LuA is dit evenzeer. Bovendien beschikt de zware en middelzware LuA voor haar vuurleiding nog over eigen radarapparatuur.

Hebben wij hiermede een kort beeld gegeven van de *beveiligende* taken, welke het leger toevallen, een zeker niet minder belangrijke en onontbeerlijke rol wordt gespeeld door alle troepen en organen, betrokken bij de *logistieke* verzorging van het strijdend gedeelte.

De behoeften van een modern leger zijn enorm en uiterst verscheiden. Weliswaar kunnen vele taken zeer wel door al of niet te militariseren burgerbedrijven worden vervuld, maar dit wordt licht overschat. Zeer veel werkzaamheden vereisen een specialistische kennis, welke in de burgermaatschappij niet bestaat ofwel waarvoor de specialisten niet vrij zijn te maken zonder andere onontbeerlijke burgerinstellingen in gevaar te brengen. De noodzaak, buiten onze grenzen op te treden, brengt een daarop afgestemd apparaat mede. Het feit, dat al onze aanvoeren in eerste aanleg overzee plaats vinden, maakt het nodig, naast depôts, te beschikken over de daarvoor nodige havenorganisaties, terwijl daarnaast ook de burgerbevolking moet worden verzorgd, zodat een te sterk ingrijpen in het burgerapparaat ook hier moet worden voorkomen.

De taak van de landmacht in de delen van ons Koninkrijk overzee is thans practisch grotendeels vervallen. In Suriname en de Nederlandse Antillen wordt zij overgenomen door de Mariniers van de Koninklijke Marine. Rekening moet echter worden gehouden met de mogelijkheid, dat er zich omstandigheden kunnen voordoen welke de hulp van de Landmacht vereisen.

De taak in Nieuw Guinea, reeds zeer klein in omvang, wordt thans in samenwerking met de Mariniers vervuld. Hoe de ontwikkeling in de toekomst zal zijn, is moeilijk te voorzien, zodat de belangstelling van landmachtzijde ook voor dit deel van ons Koninkrijk zal blijven bestaan.

In Indonesië zal slechts mogelijk steun worden verleend in de vorm van een Missie.

De taak in Europa zal echter van de Koninklijke Landmacht reeds de uiterste inspanning vragen om, in nauwe samenwerking met de beide andere krijgsmachtdelen, onze bijdrage te leveren tot de verdediging van de Westelijke wereld en van ons Koninkrijk in het bijzonder.

De Voorzitter:

Ik dank U zeer.

Alvorens nu het woord te geven aan de derde spreker van hedenavond, zullen we een kwartier pauze houden.

Ik verzoek de aanwezigen, die naar aanleiding van het gesprokene vragen wensen te stellen of een andere mening te berde brengen, zich op te geven bij de Overste Boots, secretaris van de vereniging.

PAUZE

De Voorzitter:

Ik geef thans het woord aan Kolonel van Giessen.

Kolonel van Giessen:

Stelling 1.

De Nederlandse Luchtmacht behoeft geen harmonisch samengestelde Luchtmacht te zijn. Alleen de Luchtmacht, die boven West-Europa opereert, moet harmonisch zijn.

Het zal U duidelijk zijn, dat na het beëindigen van de vijandelijkheden in 1945 het uitermate moeilijk was om zich een denkbeeld te vormen omtrent de koers, die moest worden gestuurd bij de opbouw van de Nederlandse Luchtmacht. De leiding was er zich wel van bewust, dat het op nationale basis alléén niet meer ging, maar internationaal had zij nog geen grond onder de voeten.

Twee dingen waren evenwel wél duidelijk, n.l.:

- 1e. dat, welke kant wij ook uit moesten, er in elk geval een verdediging moest worden gecreëerd tegen vijandelijke luchtaanvallen, gericht tegen het eigen grondgebied, en
- 2e. dat wij slechts met één vermoedelijke vijand rekening behoefden te houden.

Deze factoren bepaalden aanvankelijk de doelstelling van de Nederlandse Luchtmacht, zuiver gericht dus op de defensieve taak.

Geleidelijk aan komt er tekening in de internationale verhoudingen. Engeland, Frankrijk, België, Luxemburg en Nederland waren de eersten, die begrepen, dat verdediging tegen een continentale tegenstander alleen mogelijk was door bundeling van alle in West-Europa beschikbare krachten, hetgeen tenslotte resulteerde in het Pact van Brussel.

Hoewel hierdoor een basis werd gelegd voor gezamenlijk overleg en gezamenlijke, gecoördineerde oorlogsvoorbereiding, was het toch wel duidelijk, dat het oorlogspotentieel van deze landen te samen geen agressie zou kunnen afweren. Eerst de deelname van Amerika en het sluiten van het Atlantisch Pact opende de mogelijkheid om een „balance of power" te krijgen. Zonder de materiële, industriële en financiële hulp van Amerika kan het nu eenmaal niet meer. Het verarmde Europa zou nimmer in staat geweest zijn om de kosten op te brengen, die het opbouwen en in stand houden van een moderne, van alles voorziene strijdmacht met zich brengen.

Thans vormen zij te samen één pool met alle daaraan verbonden voordelen. Een strategische luchtmachtbijdrage wordt van ons noch geëist, noch gevraagd. Dat is een taak, die aan de grotere en financieel krachtige landen zal worden opgedragen. De taak die onze Luchtmacht moet vervullen is slechts die om een schakel te vormen in het grote geheel, overeenkomende óók met onze nationale belangen en onze nationale mogelijkheden, een beperkte taak derhalve. Voor de taken, die ook tot de Luchtmacht behoren en waarvoor wij geen bijdrage behoeven te leveren, zijn wij op de bondgenoten aangewezen. Wij kunnen dan ook bepaald zeggen, dat onze Luchtmacht niet harmonisch, maar éézijdig is samengesteld. De boven *West-Europa opererende Luchtmacht* zal evenwel de elementen leveren, die onze Luchtmacht ontbeert.

Stelling 2.

De taak van onze Luchtmacht is afhankelijk van de rol, die wij in het grote West-Europese verband moeten vervullen, n.l.:

- A. een defensieve, ter veiligstelling van ons grondgebied tegen luchtaanvallen;
- B. een offensieve:
 1. voor het verzekeren van het luchtoverwicht;
 2. voor het verlenen van indirecte en directe steun aan de in een bepaald gebied opererende grondtroepen.

De defensieve taak.

Hoewel, zoals ik betoogde, alleen de samenstelling van de boven *West-Europa operende Luchtmacht* harmonisch moet zijn, is voor elk der bij het Pact van Brussel aangesloten landen één taak overgebleven, die voor *allen* geldt, n.l. de verdediging van het eigen grondgebied tegen luchtaanvallen.

Weliswaar is het geen taak, die door elk der landen afzonderlijk wordt uitgevoerd, maar voor allen doen zich hierbij dezelfde problemen voor, waarbij alleen de geografische ligging ten opzichte van de tegenstander de moeilijkheden vergroot of verkleint. Het zal voor een ieder begrijpelijk zijn, dat de continentale landen in *West-Europa* zich tegenover een Oostelijke tegenstander in een moeilijker positie bevinden dan bijv. Engeland. Immers het gehele Nederlandse grondgebied valt binnen de werkingssfeer van een oostelijke luchtvloot, terwijl een belangrijk deel der bevolking ($\pm 25\%$) in vier, dicht bij elkaar gelegen grote centra is samengetrokken (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht), in welke centra zich ook belangrijke economische, politieke, industriële en militaire objecten bevinden.

Indien dit gebied en ook de rest van ons land niet gevrijwaard zou kunnen worden tegen luchtaanvallen, zou het onmogelijk zijn om onze militaire, industriële en andere hulpbronnen tot ontwikkeling en ontplooiing te brengen.

De organisatie van een doeltreffende luchtverdediging wordt dan ook door ons en door de met ons samenwerkende luchtmachten als onze primaire taak gezien.

Luchtverdediging is een bij uitstek *nationale* taak, die wij zelf te vervullen hebben; maar door ons zelf te helpen, helpen wij ook onze bondgenoten en omgekeerd. Luchtverdediging betekent niet alleen de veiligstelling van ons oorlogspotentieel, maar biedt aan onze bondgenoten ook de mogelijkheid om hun oorlogspotentieel in de schaal te werpen.

Aangezien wij er rekening mee moeten houden, dat een strategische lucht- overval in de lijn der verwachting ligt, moet de beginoorlogsperiode als de meest kwetsbare worden beschouwd en zal de luchtverdediging te allen tijde en in hoge mate paraat moeten zijn, op de grond en in de lucht, m.a.w. lucht- verdediging zal reeds in vreedstijd een hoge graad van oorlogsgereedheid moeten bezitten.

Indien dit niet het geval is, bestaat de kans, dat, aannemende dat de tegen- stander het initiatief neemt, reeds van de aanvang van de oorlog af, de grond- en luchtverdediging van West-Europa als een kaartenhuis in elkaar zal storten (ik behoef hier slechts te herinneren aan 1940).

Toch wil ik er hier aanstonds op wijzen, dat met luchtverdediging alléén — zoals met elke verdediging — geen oorlog kan worden gewonnen en dat der- halve hiervoor niet meer middelen moeten worden ingezet dan om een redelijke veiligheid te waarborgen.

Immers luchtverdediging draagt, tenminste direct, slechts bij tot vernietiging van een klein gedeelte van 's vijands oorlogspotentieel, n.l. de vernietiging van een zeker aantal vliegtuigen. De oorlog kan evenwel alleen maar gewonnen worden door vernietiging van 's vijands *gebele* oorlogspotentieel; vandaar dat het zwaartepunt dan ook moet liggen bij die luchtstrijdkrachten, die daartoe wél hun bijdrage kunnen leveren, door welke bijdrage zij tevens indirect de taak van de luchtverdediging verlichten.

Het behoeft geen betoog, dat luchtverdediging niet slechts een aangelegen- heid van de Luchtmacht alleen is, maar dat de drie krijgsmacht-onderdelen er gezamenlijk bij zijn betrokken. De belangrijkste elementen zijn jachtvlieg- tuigen en luchtdoelartillerie, waarbij de jachtvliegtuigen het dynamische en de luchtdoelartillerie het statische element vormen. Beide elementen hebben — zoals reeds door de vorige spreker betoogd — een completerende taak.

Het spreekt vanzelf, dat jachtvliegtuigen en luchtdoelartillerie niet zo maar ergens worden opgesteld, maar dat zulks moet geschieden op grond van een weloverwogen luchtverdedigingsplan. Het gebruik van jachtvliegtuigen vormt de basis van dit luchtverdedigingsplan. Indien mocht blijken, dat jachtvlieg- tuigen in een bepaald geval niet tijdig in actie kunnen worden gebracht, moet in beginsel de verdediging van een bepaald object aan de luchtdoelartillerie worden overgelaten. Voor die gebieden, waarin beide elementen werkzaam zijn, moeten nauwkeurige voorschriften betreffende ieders werkzaamheid worden vastgelegd.

Aangezien de luchtdoelartillerie wel een element van luchtverdediging vormt, doch de voorbereiding tot de oorlogstaak aan de Landmacht toevalt, wil ik deze verder buiten beschouwing laten en overgaan tot het bespreken van enkele specifieke luchtvaartproblemen van de luchtverdediging, en wel:

1. *Het gevechtsleidings- en meldingssysteem.*

Het jachtvliegtuig is een onschuldig wapen, wanneer het niet van de grond af naar het doel kan worden geleid. (Feitelijk is het jachtvliegtuig reeds nu een „guided missile“ al zit er dan nog een vlieger in). Dit impliceert een inge- wikkeld gevechtsleidings- en waarschuwingssysteem. Radarstations verschaffen ons de mogelijkheid om de vijandelijke vliegtuigen reeds op grote afstand waar te nemen, hun route te volgen en de eigen jachtvliegtuigen naar het doel te geleiden.

Aangezien luchtaanvallen uit alle richtingen en op alle hoogten en met wisse-

lende sterkte te verwachten zijn, is het noodzakelijk dat de verdediging hier-tegen wordt gecoördineerd en de inzet van de eigen jachtvliegtuigen van één centraal punt uit wordt geregeld. In dit centrale punt is het één man, die de luchtslag boven een bepaald gebied leidt, omdat alleen hij een overzicht heeft over de situatie in de lucht.

Nationaal gezien stelt de geringe diepte van ons land ons voor grote problemen. Immers het radarbereik is beperkt, al wordt er met alle middelen naar gestreefd om dit zo ver mogelijk op te voeren. De radar-cover, die zich nu geleidelijk aan boven West-Europa aan het ontplooiën is, zal zich ook over West-Duitsland en de Scandinavische landen moeten uitstrekken, hetgeen onze veiligheid aanzienlijk zou verhogen. Immers niet alleen is radar belangrijk voor de tijdige inzet der eigen jachtvliegtuigen, maar ook voor waarschuwing van de luchtdoelartillerie en de burgerbevolking. Er valt dan ook niet te ont-komen aan de inschakeling van West-Duitsland in het West-Europese radar-en verdedigingssysteem.

In gevallen waarin de radarstations hun taak niet naar behoren kunnen ver-vullen, zal de luchtwachtdienst de ontbrekende gegevens moeten verschaffen. De praktijk heeft uitgewezen, dat de meldingen der luchtwachtposten somtijds betrouwbaarder zijn dan die van radar en bovendien sneller doorkomen. Het geoefende menselijk oog en oor kunnen door radar nooit geheel worden ver-vangen. De noodzakelijkheid van een goed werkende luchtwachtdienst moge ik derhalve met nadruk naar voren brengen.

2. *Het vliegveldenprobleem.*

Vliegvelden zijn tegenwoordig enorm uitgebreide stukken grond; uit econo-mische, agrarische en financiële overwegingen zal het voor ons noodzakelijk zijn het aantal vliegvelden tot een minimum te beperken.

Uit een militair oogpunt bezien, kan een te gering aantal vliegvelden een uiterst nadelige invloed hebben op het verloop van de oorlog. In de eerste plaats kan uit operationele overwegingen niet meer dan een zeker aantal squadrons van één veld uit opereren; in de tweede plaats moeten wij er reke-ning mee houden, dat onze tegenstander het initiatief neemt en zich met alle geweld op onze vliegvelden zal storten. Te *weinig* vliegvelden en dientenge- volge een te *grote* bezetting aan vliegtuigen op de velden, is daarom onaan- vaardbaar. Zulks geldt temeer in de aanvang van het conflict, omdat wij dan stellig niet het luchtoverwicht zullen bezitten.

Een compromis tussen het agrarisch, economisch en financieel mogelijke en het militair aanvaardbare zal derhalve moeten worden gevonden.

Terloops zij opgemerkt, dat ook op de velden zelf de verspreiding der vlieg- tuigen een apart probleem vormt, omdat enerzijds de eis bestaat een zo groot mogelijk aantal jachtvliegtuigen zo snel mogelijk de lucht in te jagen (m.a.w. concentratie reeds op de grond), doch anderzijds een grote verspreiding aan de vijand minder kansen geeft om succes te behalen bij het uitvoeren van zijn luchtaanvallen.

Tussen de geografische ligging van de radarstations ten opzichte van die der vliegvelden, waarop de met het radarstation samenwerkende vliegtuigen zijn gebaseerd, bestaat een nauw verband. Theoretisch kan men de beste op- stellingsplaats van de vliegtuigen ten opzichte van het radarstation met nauw- keurigheid bepalen. Maar wij zitten nu eenmaal vast aan de vliegvelden die

er zijn, welker geografische ligging op andere tactische overwegingen is gebaseerd dan zoals die nu gelden.

Aangezien vliegvelden behoren tot de meest kwetsbare punten van elk luchtverdedigingssysteem is het zaak de grond- en luchtverdediging daarvan grondig voor te bereiden. De ervaring van 1940 heeft geleerd, dat met luchtaanvallen en parachutisten terdege rekening moet worden gehouden.

In tegenstelling met de veelal geuite mening, dat de grondverdediging van vliegvelden door eigen luchtvaarttroepen moet geschieden, geloof ik, dat deze aan het leger moet worden toevertrouwd.

Indien men zich n.l. bij de verdediging nog kon beperken tot lichte en zware mitrailleurs, zou ik er nog vrede mee kunnen hebben, dat zulks aan luchtvaarttroepen zou kunnen worden overgelaten (+ de basistroepen). Maar de verdedigende troepen komen tegenover een tegenstander die met alle moderne middelen is uitgerust en waartegen zij zich ook teweer moeten stellen met moderne middelen (lichte en zware mitrailleur, bazooka's, kanonnen, vechtwagens enz.) Dit alles zou thans ver boven de krachten van de Luchtmacht uitgaan. Onze hoofdtaak ligt in de lucht en geloof ik U mij, wij hebben al zorgen genoeg. Toch wil ik hier bij opmerken, dat wij onzerzijds waarborgen wensen, dat ook *goede* troepen te onzer beschikking worden gesteld. De ervaring hier en elders heeft geleerd, dat de neiging bestaat voor vliegveldverdediging troepen te bestemmen, die niet volwaardig kunnen worden genoemd. Dit is evenwel voor de landsverdediging onaanvaardbaar.

Ik wil tenslotte mijn beschouwing over de defensieve taak beëindigen door er op te wijzen, dat niet alleen dagjagers, maar ook nachtjagers voor een effectieve verdediging onontbeerlijk zijn. Zonder nachtjagers, die volkomen blind zijn en derhalve van moderne radarapparatuur moeten zijn voorzien, zou in feite niet van luchtverdediging kunnen worden gesproken.

B. *De offensieve taak.*

Ik bracht reeds naar voren om welke redenen met luchtverdediging alleen geen oorlog kan worden gewonnen.

Onder de offensieve middelen die tenslotte het pleit zullen moeten beslechten, neemt de Tactische Luchtmacht een belangrijke plaats in; dit is ook een taak, die aan elk der verbonden landen is opgelegd, al varieert dan ook de samenstelling van elk dezer Tactische Luchtmachten.

De belangrijkste taken, die de Tactische Luchtmacht moet volvoeren bestaan uit het verzekeren van het luchtoverwicht boven het operatiegebied en het verlenen van directe en indirecte steun aan de in een bepaald gebied opererende grondtroepen.

Voor deze taken zal de Nederlandse Luchtmacht de beschikking krijgen over een jagerbommenwerper, type F 84E, dat — uitgerust met kanonnen, raketten of bommen, geschikt is en voor het voeren van het luchtgevecht en voor de strijd tegen gronddoelen.

Voor zover het verzekeren van het luchtoverwicht betreft, heeft de jagerbommenwerper een taak analoog aan die van de luchtverdedigingsjager, met dit verschil evenwel, dat bij luchtverdediging zich uitsluitend een strijd in de lucht, boven of in de naaste omgeving van het eigen grondgebied, voltrekt, terwijl de Tactische Jagerbommenwerper zich in de eerste plaats richt tegen vernieling van 's vijands vliegbases (vliegtuigen en installaties), teneinde op deze wijze de vijandelijke luchtmacht uit te schakelen en daardoor — indirect

— er toe bijdraagt om de lucht boven het eigen operatiegebied van vijandelijke vliegtuigen schoon te houden, daardoor de grondtroepen in staat stellende hun taak ongestoord te kunnen vervullen.

Is het luchtoverwicht — zij het dan plaatselijk en tijdelijk — verzekerd, dan komt de indirecte steun of directe steun aan de grondtroepen op de voorgrond.

Onder indirecte steun versta ik het uitschakelen van de, het leger tactisch bedreigende gevaren; zij speelt zich op geruime afstand vóór de eigen grondtroepen af. Veelal zal dan een strijd worden gevoerd tegen 's vijands verbindingslijnen, teneinde aldus te kunnen bereiken dat de vijandelijke grondtroepen van hun zo noodzakelijke aanvoeren blijven verstoken; waardoor zij niet in staat zullen zijn de strijd nog langere tijd vol te houden (isolation of the battlefield).

De directe luchtsteun heeft o.m. ten doel om de grondtroepen bij hun voorwaartse beweging moreel en materieel behulpzaam te zijn; hier wordt de Luchtmacht dus gebruikt om problemen op te lossen, waarvoor de Commandanten van de voorste troepen zich zien gesteld. Toch meen ik er goed aan te doen met er op te wijzen, dat deze steun slechts zal kunnen worden verleend indien over zeer sterke tactische luchtstrijdkrachten wordt beschikt: immers, wij moeten er goed van doordrongen zijn, dat deze aanvallen veelal gepaard zullen gaan met grote verliezen en dat derhalve de kostbare en moeilijk te vervangen bemanningen en vliegtuigen hiervoor alleen mogen worden ingezet, indien de snelle slijtage er niet toe leidt, dat het luchtoverwicht verloren gaat.

Stelling 3.

De verdediging tegen luchtaanvallen op West-Europa dwingt tot een centraliseerd gebruik van alle daarvoor beschikbare luchtverdedigingsjachtvliegtuigen, waarbij in vele gevallen ook de jagers der Tactische Luchtmacht zullen moeten worden gebruikt. Ook de tactische luchtmacht zal veelal centraliseerd moeten worden ingezet.

Zoals gezegd, betekent luchtverdediging voor ons het beveiligen — tegen luchtaanvallen — van het gebied binnen de nationale grenzen. Dat wil geenszins zeggen, dat de strijd boven het nationale gebied wordt gevoerd. Integendeel, het luchtgevecht moet — zo mogelijk — zijn beslecht, vóórdat ons nationale gebied is binnengevlogen, m.a.w. de strijd in de lucht moet zover mogelijk naar het Oosten, Noorden of Westen worden begonnen, waarmede in zekere zin dus ook de opstellingsplaatsen der eigen jachtvliegtuigen zijn bepaald.

Hoewel in sommige gevallen — door zekere inlichtingen — bepaalde luchtaanvallen te verwachten zijn, moet er niettemin rekening mee worden gehouden, dat de vijand zijn aanvallen uit verschillende richtingen, op verschillende hoogten en met variërende sterkten zal uitvoeren. Het partieel inzetten van eigen jachtvliegtuigen tegen een bepaalde raid, kan tengevolge hebben, dat minder eigen krachten beschikbaar zijn tegen een andere, nog grotere vijandelijke luchtaanval ergens anders. Vandaar de noodzaak om alle vliegtuigen in één hand te houden, teneinde aldus de nodige flexibiliteit te kunnen betrachten. Zulks geldt des te meer omdat nu eenmaal het aantal luchtverdedigings-jachtvliegtuigen altijd betrekkelijk gering zal zijn en met de beschikbare krachten zal moeten worden gewoekerd. In gevallen waarin het eigen

operatiegebied samenvalt met het luchtverdedigingsgebied, zal de tactische jager mede moeten worden ingezet ter beveiliging van het eigen grondgebied, in dat geval zal een gecentraliseerde leiding over beide typen jagers noodzakelijk zijn.

Hoewel wij luchtverdediging in de eerste plaats zien als de beveiliging van het eigen grondgebied, is het zeer wel denkbaar, dat hulp zal moeten worden geboden aan onze bureu of omgekeerd hulp zal worden ontvangen. Immers een luchtaanval kan zich ontwikkelen langs de scheidingslijnen der nationale grenzen, terwijl ook de zwaarte der luchtaanvallen meer gericht kan zijn tegen het ene land, dan tegen het andere. Vandaar dan ook, dat een hogere dan nationale bevelvoering een gebiedende eis is, waaraan niet valt te ontkomen. Wij voeren een gemeenschappelijke oorlog, dus ook een gemeenschappelijke luchtverdediging en wij zullen te dien aanzien West-Europees moeten leren denken.

Het beginsel, dat de luchtverdedigingsjachtvliegtuigen in één hand moeten zijn, geldt veelal ook voor de Tactische Luchtmacht in zijn geheel.

De vroeger toegepaste methode om bij elk der divisieën of legerkorpsen luchtstrijdkrachten organiek in te delen, kan in de moderne oorlog doorgaans niet worden gehandhaafd. In de eerste plaats omdat luchtaanvallen het meeste succes beloven, wanneer zij in massa worden ingezet, maar vooral omdat een partieel gebruik van vliegtuigen niet uitkomt boven het niveau van een Divisiecommandant, die de hogere legerbelangen veelal niet voldoende kan beoordelen. In vele gevallen zal bovendien snel van de ene op de andere taak moeten worden „overgeswitched”. Het gevaar zou bovendien bestaan, dat een lagere commandant te snel naar zijn luchtstrijdkrachten grijpt, hetgeen overigens op zichzelf wel begrijpelijk is, want het gevaar dat hem bedreigt, zal hij als het grootst aanvoelen. Een centrale leiding zal ook hier de juiste weg moeten weten te vinden.

Het zal U wellicht opgevallen zijn, dat ik vele der voor de hand liggende taken — met name die der Tactische Luchtmacht — niet heb vermeld, zoals verkenning, artillerie-waarneming, transport etc. Daarvoor ontbreekt de tijd en het zou de schotel, die U hedenavond is voorgezet, wellicht onverteerbaar maken.

Met Uw goedvinden, Mijnheer de Voorzitter, wilde ik daarom mijn voordracht besluiten en de hoop uitspreken, dat het U door de sprekers van hedenavond gebodene, er toe zal hebben bijgedragen Uw inzichten in deze voor ons allen zo belangrijke materie te verruimen.

De Voorzitter:

Mag ik de heren, die nog vragen wensen te stellen of een andere mening naar voren willen brengen, verzoeken zich bij de secretaris op te geven.

Mag ik dan de heren, die zich hebben opgegeven verzoeken, achtereenvolgens achter het podium te komen spreken, en mag ik hen tevens verzoeken, hetgeen zij te berde brengen, in de loop van de volgende week bij de Generaal van Hilten in te leveren.

Het woord is dan nu eerst aan de Overste Koning.

Luitenant-Kolonel van de Generale Staf B. K o n i n g :

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Dames en Heren,

Deze avond was voor mij een merkwaardige. Merkwaardig in dit opzicht, dat ik aan de ene kant genoten heb en ter andere zijde echter ietwat ontgoocheld ben.

Genoten heb ik van de mooie, gedegen en goed doordachte voordrachten der geachte inleiders, die ik hier voor hun mooie werk gaarne mijn bescheiden hulde breng.

Maar nu zult U vragen, waar zit dan die ontgoocheling in. Wel, Dames en Heren, deze voordrachten hebben bij mij een zekere *leegte* achtergelaten. Een leegte, waar ik hedenavond zo gaarne een antwoord op zou hebben gehad. Wat toch is het geval. Wanneer wij het gehoorde van hedenavond nog een ogenblik aan onze gedachten voorbij laten gaan, dan kunnen wij constateren, dat het zeer interessant was, dat er mooi werk is geleverd, dat moeilijk te verbeteren zou zijn, maar dat toch voor het merendeel van zeer algemene aard was. Wat hier gezegd is, zou met evenveel succes ook gezegd kunnen zijn in Oslo, in Kopenhagen, in Brussel of Parijs.

Wij lezen in de convocatie als onderwerp der behandeling vermeld „de taak van Zee-, Land- en Luchtmacht, gezien in het licht van de tegenwoordige internationale verhouding”.

Daar is naar mijn vaste overtuiging mee bedoeld „de Nederlandse” zee-, land- en luchtmacht. En nu kunnen wij over de taak daarvan lang of kort theoretiseren, uiteindelijk staat en valt een *taak* met zijn *middelen*.

Taak en middelen zitten onherroepelijk en rotsvast aan elkaar. Als wij die niet met elkaar in verband brengen gaan wij onmiddellijk zweven. Dan staan wij buiten de werkelijkheid. Dan is de kans groot, dat de middelen waarover wordt beschikt, de theoretisch vastgestelde taak toch niet kunnen volbrengen. En dat geeft drama's. Dat ondermijnt het vertrouwen.

Moreel.

Nu heb ik tot mijn zeer groot genoegen bij de voordracht van de geachte vertegenwoordiger van onze Zeemacht gehoord, dat deze ook een ogenblik de zo intens belangrijke kwestie van het *moreel* van ons volk ter sprake bracht. Ik verheug mij daar in het bijzonder over, want wij staren met grote ogen van verwachting naar het Amerikaanse *materieel*, hetwelk ons deelachtig zal worden. Ook ik vind dat prachtig. Hoe meer, hoe liever en hoe sneller, hoe beter. Maar met materieel alleen komen wij er nooit. Van mij is van veel meer belang de vraag, *wil ons volk dat materieel ook gebruiken!* Materieel alleen is niets.

Voor de oorlog hield ieder militair deskundige de Maginotlinie voor onneembaar. Ongelooflijk zo sterk als die verdedigingsgordel was. Er was geen materieel aan gespaard. Maar toen puntje bij paaltje kwam in de grote beproeving van 1940, toen gingen de Duitsers er doorheen, op verschillende plaatsen, in Lotharingen en over de Rijn, als een warm mes door de boter. En waarom konden zij dat doen? Omdat de mannen, die in die linie stonden, die het mooiste en beste materieel ter wereld te hunner beschikking hadden, geen vertrouwen meer hadden, noch in hun leiders, noch in het doel waarvoor zij waren ingezet en vochten. Hun moreel was kapot, het mooiste materieel werd waardeloos!

En hoe is het nu met het moreel van ons volk?

Ik heb het voorrecht op zeer veel van alle mogelijke bijeenkomsten — algemene en R. K. Volksuniversiteiten, onderwijzersgenootschappen, afdelingen van reserve-officieren, jeugdverenigingen, culturele kringen e.d. — te spreken over krijgsgeschiedkundige en militaire onderwerpen. En als dan na afloop van de voordracht het moment voor vragenstellen is gekomen — wat een heerlijkheid Mijnheer de Voorzitter, dat wij in ons gezegende landje nog vragen mogen stellen, dat wij nog voor onze mening mogen uitkomen, dat wij mogen geloven wat wij willen en voor onze eigen overtuiging mogen strijden — als dan het ogenblik van vragen stellen is gekomen, dan is het vrijwel altijd strijk en zet, dan is het opgelegd pandoer, dat steeds wordt gevraagd: „Overste, als „ze“ komen, wat kunnen wij er dan tegen doen“ of „Wat hebben we eigenlijk nodig om „ze“ tegen te houden en hoe staat het er nu mee.“ Wie die „ze“ zijn is duidelijk.

De koude oorlog-strategie van Moskou heeft diepe indruk op de volkeren gemaakt. Velen leven in een soort angstpsychose. En laten wij eerlijk zijn, het gehele leven voelt de druk der grote dreiging die over de wereld waart.

Toen de strijd in Korea uitbrak, was er een geweldige hausse in zeewaardige jachten. Men kon zelfs verzekeringen gaan afsluiten, die een snelle aftocht naar Engeland zouden mogelijk maken. Volslagen onzin. Niemand kan dat garanderen als de grote beproeving over ons zou komen. Dan kunnen wij slechts God bidden om kracht en onze plicht doen tot het laatste. Maar dit verschijnsel, evenals de hierboven vermelde vragen zijn typerend voor de stemming, voor de gevoelens bij ons volk.

Deskundigen.

Dat volk ziet in ons zijn militaire deskundigen. Terecht. Dat volk komt bij ons met vragen op militair gebied. Terecht. En nu heeft onze hooggeachte Voorzitter hedenavond bij zijn openingswoord gezegd, hij heeft er met nadruk op gewezen, dat onze vereniging niet alleen als doel had om de bestudering der krijgswetenschap voor de beroepsofficieren aan te moedigen, maar óók — en dat was mij uit het hart gegrepen — om voorlichting te geven aan ons volk.

En nu had ik het doodeenvoudig heerlijk gevonden, deze avond zou voor mij volmaakt zijn geweest, als na de voortreffelijke voordrachten met hun *algemeen* karakter, de drie geachte inleiders hier tesamen op het spreekgestoelte waren gekomen, arm in arm, om te samen de allesbeheersende hymne van de eenheid van opvatting uit te jubelen — want dat is het allerbelangrijkste — maar bovendien elk couplet van deze hymne bezegeld met een refrein, waarin gezegd zou worden, voor de uitvoering van de boven geschetste taken is ongeveer nodig voor de Marine, dit en dat, kosten zoveel millioen, voor de luchtmacht, zo en zoveel, kosten zoveel millioen, voor het leger, zoveel divisies, kosten zoveel millioen. En daarvan zal Nederland zo en zoveel dienen bij te dragen, kosten zoveel millioen.

En nu weet ik heus wel, dat men dat niet tot op enige tientallen millioenen nauwkeurig kan zeggen. De ongewisse factoren, die dit vraagstuk beheersen, zijn talrijk. Maar als er getallen waren genoemd, ja dan had men er over kunnen debatteren, over het te veel of het te weinig, over de verdeling der kosten over land-, zee- en luchtmacht, dan waren wij „deskundigen“ naar huis gegaan met iets „positiefs“ in onze zak. Want het „hoeveel“ en „wat kunnen we doen“ zijn de vragen, die ons volk beheersen. Daar heb ik tot mijn spijt hedenavond geen antwoord op gekregen.

En nu zou ik aan de geachte inleiders willen vragen — ik weet dat het een moeilijke vraag is, omdat het nu zo à l'improviste zal dienen te geschieden en nauwkeurigheid bovendien is uitgesloten — of zij wellicht toch nog enige cijfers zouden kunnen geven waaraan wij houvast hebben. Want dan kunnen wij, als wij weer na deze bijeenkomst uitzwermen, en de burgers van het goede Nederlandse volk aan ons „militaire deskundigen” op dit gebied vragen stellen, zeggen, ja, Uw deskundigen zijn na uitvoerige gedachtenwisseling tot de conclusie gekomen, dat voor de goede uitvoering van de taken die van zee-, land- en luchtmacht worden geëist, zo en zoveel nodig is en dat zal U — volk van Nederland — zo en zoveel kosten. Als gij, geachte inleiders, hierover nog Uw mening zoudt willen geven, dan zou ik dat zeer op prijs stellen. En óók ons goede volk, dat door alle eeuwen heen heeft bewezen op de bres te willen staan voor de vrijheid van de geest en de rechten van de mens! Ik dank U.

Mr. M. Heinsius:

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Dames en Heren,

In het betoog en in de stellingen omtrent de taak van de landmacht werd het accent gelegd op de bescherming van het grondgebied, op het tegenhouden van de opmars van de vijand. Daarentegen heb ik weinig gehoord over het hoofddoel: de vijand te verslaan, als het moet helemaal in Sibirië, en zijn strijdwil te breken. Daaruit moet men wel concluderen, dat de kritieke eerste defensieve phase van de strijd de gedachten bovenmatig beheerst, ja zelfs gevangen houdt en dat het „tegenhouden” van de vijand gelijkgesteld wordt met het behalen van de overwinning.

Wordt dan niet voorbij gezien, dat een oorlog met gelimiteerd doel in onze tijd van volks- en ideologische oorlogen psychologisch onwaarschijnlijk is geworden en dat daardoor slechts totale overwinning en totale nederlaag mogelijk zijn? Wordt dan niet voorbij gezien, dat de laatste wereldoorlog pas gewonnen was, toen de vrede in Berlijn en Tokio zelf werd gedictieerd?

De uitsluitende concentratie der gedachten op de bescherming van het grondgebied en de eerste defensieve phase houdt een drietal grote gevaren in:

- 1°. Zij brengt met zich het risico van grote meningsverschillen en gebrek aan besluitvaardigheid op het moment, dat de vijand het initiatief der operaties verliest en het Westen dit initiatief moet overnemen. Vergelijk b.v. de ervaring van 1914, toen, na het defensief succes aan de Marine, de geallieerde oorlogsvoering zich niet tijdig kon opwerken tot de conceptie van een grote Dardagellen-onderneming en daardoor kansen miste, die veel bloed en tijd hadden kunnen besparen.
- 2°. Zij leidt tot een verkeerde waardering van die factoren van het Westers oorlogspotentieel, welke vooral voor het behalen van de eindoverwinning van belang zijn. Zo valt er, om een enkel voorbeeld te noemen, m.i. niet te ontkomen aan de conclusie, dat, wil het Westen werkelijk slagen daar waar Hitler faalde, niet slechts Amerika, maar zeker ook West-Europa inclusief Nederland ruime middelen ter beschikking moeten stellen voor de militaire research.
- 3°. Zij leidt — en dat is het ernstigste gevaar — op den duur tot steriliteit van het militaire denken. Deze steriliteit zal uiteindelijk ook het defensief treffen, datzelfde defensief waarop thans alle gedachten worden gericht. Hoe vaak ziet men niet, dat een agressor, die uiteraard van de aanvang

af aan het offensief denkt, daardoor niet slechts het initiatief der eigenlijke operaties, maar ook het initiatief in het militaire denken verkrijgt! Daartegen bestaat maar één middel: juist zoals het doel voor een pantserdivisie ver in het vijandelijk terrein wordt aangewezen, moet ook de algemene taakstelling van land-, zee- en luchtmacht ver vooruit worden gesteld, ver over de eerste defensieve phase heen.

Nu is het natuurlijk gemakkelijk om te zeggen: voor de doctrine na de eerste defensieve phase, wanneer dus het Westen het initiatief der operaties zou moeten nemen, zal Amerika maar moeten zorgen. Maar wie ook maar enigszins bekend is met de Amerikaanse militaire literatuur moet toch bemerkt hebben, dat men ook in Amerika verlegen zit, zowel om nieuwe ideeën op het terrein der tactiek, als om een bevredigende visie wat betreft de grote strategie. Daarom kan dit niet aan de Amerikanen worden overgelaten, maar zullen even goed Europeanen, inclusief Nederlanders, hard moeten studeren t.a.v. het vraagstuk hoe na de eerste defensieve phase de eindoverwinning te behalen. Ten slotte hebben ook niet Amerikanen, maar Europeanen in hoofdzaak de atoombom uitgevonden!

Samenvattend zou ik dus het volgende willen zeggen:

Het uitsluitend concentreren der gedachten op de bescherming van het grondgebied en op de eerste defensieve phase van de strijd maakt het militaire denken steriel, vernauwt de visie en ondermijnt uiteindelijk ook juist dat defensief, waarop thans de gedachten zo worden geconcentreerd. Dat turen op de eerste defensieve phase is nog gevaarlijker dan het nijpend tekort aan divisies.

Het omgekeerde is nodig, hoe paradoxaal dat op het eerste gezicht ook moge schijnen. De alles beheersende vraag moet zijn: hoe de vijand, ook in zijn eigen land, op de knieën te krijgen. Als wij dat formidabele probleem enigszins aan kunnen, dan kunnen wij ongetwijfeld ook de eerste en kritieke defensieve phase aan.

Kapitein Ruygroek :

Het is van belang te weten hoe lang van te voren de vijandelijkheden zijn te zien aankomen. Dit brengt belangrijke financiële consequenties met zich mee. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan de vliegvelden waarvoor de brandstoffenvoorraad, die aangelegd moet worden, direct afhankelijk is van de waarschuwingstijd. Kunnen de geachte sprekers antwoord geven op de vraag of ons inlichtingenapparaat ons in staat stelt deze aanval twee weken, een week, dan wel een dag van te voren te zien aankomen?

De Voorzitter:

Mag ik dan de Kolonel van Giessen verzoeken de sprekers te antwoorden, dan wel regelend op te treden in verband met beantwoording door de andere heren.

Alvorens echter het woord te geven aan Kolonel van Giessen zou ik eerst zelf gaarne tot de Overste Koning iets willen zeggen.

Ik wil hier niet ingaan op de rede van de Overste Koning, teneinde niet de inleider het gras voor de voeten te maaien, doch alleen op een klein gedeelte daarvan en een daarin gestelde vraag.

Het was Overste Koning een ontgoocheling, dat de gewenste sterkte van de verschillende Nederlandse krijgsmachtdelen niet werd aangegeven. Ik moet U er echter op wijzen, dat het onderwerp luidde: *de taak van Zee-, Land- en Luchtmacht* gezien in het licht van de tegenwoordige internationale verhouding en *niet* de samenstelling of organisatie van deze krijgsmachtdelen.

Ik ben van mening, dat de inleiders zich, wat dat betreft, hebben gehouden aan hun taak.

Het is in het algemeen gebruik geen vragen te stellen, die buiten het onderwerp gaan. Wel prijs ik mij met de Overste Koning gelukkig, dat wij leven in een land, waar het vrij is vragen te stellen, maar het staat eveneens vrij, deze niet te beantwoorden.

Het woord is thans aan de Kolonel van Giessen.

Kolonel van Giessen:

Lt.-Kol. G. S. Koning brengt naar voren, dat bij de talrijke door hem gehouden lezingen voor het Nederlandse volk, steeds de vraag wordt gesteld wát de voorgenomen sterkte van de Nederlandse strijdkrachten zal zijn en hij verzoekt de inleiders tevens om hun oordeel er over uit te spreken of de Nederlandse bijdrage ten behoeve van de verdediging van West-Europa aan redelijke eisen voldoet.

Kolonel van Giessen antwoordt, dat de inleiders wél genegen zijn om enigermate aan de wensen van de Lt.-Kol. Koning tegemoet te komen. Eerstgenoemde deelt mede in Elsevier gelezen te hebben, dat de sterkte van de Nederlandse luchtmachtkrachten 21 squadrons zal bedragen, welke bijdrage naar zijn oordeel aan redelijke eisen voldoet.

Kapt. Ir. Ruygrok vraagt, of het waarnemen van vliegtuigen op het radarscherm het eerste teken zal zijn van een in uitvoering zijnde agressie.

Kolonel van Giessen antwoordt, dat wij vóór 1940 een goed werkende inlichtingendienst bezaten (getuige het telegram van de toenmalige Majoor 't Sas) en dat, nu momenteel de West-Europese inlichtingendiensten zijn geëördineerd er alle reden is om aan te nemen, dat aanwijzingen van een op handen zijnde aanval ons tijdig zullen bereiken.

Majoor van Dishoeck:

Mijnheer de Voorzitter,

Wanneer ik de vraag van Overste Koning moge beantwoorden, dan zou ik willen opmerken, dat de geachte vraagsteller zelve reeds heeft gezegd, dat de schattingen omtrent hetgeen nodig is om Europa tegen agressie te verdedigen, belangrijk uiteenlopen en dat ik meen daarin aanleiding te mogen vinden daaraan geen nieuwe schatting toe te voegen.

Ik vraag mij bovendien af, welke de waarde van zulk een schatting zou kunnen zijn, welke men immers uitgedrukt wenst te zien in divisieën, indien reeds omtrent het begrip divisieën geen eenheid van opvatting blijkt te bestaan internationaal. De sterkten van een Amerikaanse en van een Engelse divisie lopen belangrijk uiteen en een divisie te velde betekent niets, indien er niet een geheel apparaat achter staat.

In de toelichting op de Nederlandse defensiebegroting zijn getallen genoemd ten aanzien van de door ons land te leveren bijdrage. Deze getallen zijn echter

meer gebaseerd op hetgeen financieel en economisch mogelijk werd geacht, dan op hetgeen nodig is.

Het noodlot van een bevelhebber is, dat hij nimmer voldoende krachten heeft, doch zelfs indien wij het minimum vast houden, dan kan worden gezegd, dat de momenteel beschikbare krachten nog volkomen ontoereikend zijn. Het Nederlandse volk moge zich afvragen of het, gezien het grote gevaar, zich geen grotere offers moet getroosten om meer bij te dragen dan thans geschiedt. Het noemen van getallen, Mijnheer de Voorzitter, zou ik echter gaarne willen nalaten.

De Heer Heinsius heeft zijn bezorgdheid uitgesproken, dat de sprekers van hedenavond zich hebben bepaald tot de eerste phase. Ik meen, dat deze bezorgdheid niet geheel gerechtvaardigd is, daar ik zelve bijvoorbeeld niet één, doch drie fasen heb onderscheiden, die van de vertraging, die van het stoppen en die van de tegenaanval ter vernietiging van de vijand.

De Heer Heinsius had gaarne gehoord hoe men zich de overwinning op de vijand denkt en hoe men denkt zijn wil aan de tegenstander op te leggen.

Ik geloof, dat dit zeer moeilijk zal zijn te voorzien en dat men zich uiterst lastig een denkbeeld zal kunnen vormen van de positie waarin men verkeert op het moment dat men de tegenaanval inzet. Over het algemeen kan worden gezegd, dat men eerst zijn wil aan de tegenstander kan opleggen indien men zijn land grotendeels heeft bezet.

De planning daarvoor is, gezien de verrassende elementen in de huidige langdurige wereldoorlogen, wel haast uitgesloten en zeker niet op ons niveau.

Antwoord van Kapt. Lt. ter Zee Koudijs aan Lt.-Kol. B. Koning:
De Nederlandse bijdrage aan de gezamenlijke zeestrijdkrachten bedraagt:

- 1 vliegkampschip,
- 2 kruisers,
- 12 onderzeebootjagers,
- 6 escorteurs,
- een aantal kleinere patrouillevaartuigen,
- 48 mijnenvegers,
- ongeveer 100 vliegtuigen en
- de brigade mariniers.

De huidige begroting — belangrijke prijsstijgingen buiten beschouwing latend — is erop gericht om, met de steun te verkrijgen uit de M.D.A.P., dit programma te verwezenlijken.

De Voorzitter:

Rest mij dan, mijne heren, om bij het sluiten van deze avond aan al degenen, die hebben bijgedragen, dank te zeggen voor het gebodene.

Ik heb in het begin gezegd, dat ik hoopte en vertrouwde, dat het gesprokene zou bijdragen, om het inzicht in de taak van de krijgsmacht te verbeteren en ik geloof, dat inderdaad, en het woord van de Minister heeft dat reeds onderstreept, aan deze verwachting is voldaan en een duidelijk beeld is verkregen over de taak, waarop onze krijgsmacht zich moet voorbereiden.

Uit het gesprokene is wel duidelijk gebleken, hoe deze taak is veranderd sinds 1940 en ik stel er prijs op, dit nog eens te onderstrepen, daar uit de pers somtijds blijkt, dat dit nog niet voldoende tot het Nederlandse volk is doorgedrongen.

In 1940 had onze krijgsmacht tot taak onze zelfstandigheid te handhaven en zich daartoe te keren tegen ieder, die, van welke zijde ook, onze grenzen overschreed. Tot het moment van de agressie stond het zodoende niet vast, wie bondgenoot en wie vijand zou zijn.

Thans is de taak om in internationaal verband mede te werken aan het veilig stellen van de levenssfeer van de Atlantische volken, een sfeer, die ook voor het Nederlandse volk onontbeerlijk is om in materieel en geestelijk opzicht te kunnen leven.

Wij vormen thans een onderdeel van een internationaal geheel. Met uitzondering van de Marine-spreker hebben de inleiders geen afgeronde mededelingen gegeven omtrent het aandeel, dat Nederland in dit geheel zal moeten opbrengen. Zij zouden hierover ook bezwaarlijk een denkbeeld hebben kunnen geven, omdat zij dan zouden hebben moeten beginnen met het gehele beeld te schetsen, om zodoende te doen zien, hoe het Nederlandse aandeel hierin past. Zij zouden hierdoor mededelingen hebben gedaan, die op een geheel ander en internationaal niveau thuis behoren, nog afgezien van het feit dat zij, zoals ik reeds mocht aanstippen, daarmee buiten het onderwerp zouden zijn getreden.

Ook ik kan derhalve hierover geen uiteenzetting geven, maar niettemin wil ik een enkel woord hierover zeggen.

Een krijgsmacht kan nooit op zichzelf worden beoordeeld. Deze is slechts goed of slecht in verhouding tot de krijgsmacht, waartegen zij eventueel moet optreden. Is zij in staat deze tegenstander zonodig te verslaan en daardoor wellicht hem er van af te houden tot agressie over te gaan, dan voldoet zij aan haar taak en mag derhalve goed genoemd worden.

Dit vereist een zekere kwaliteit, maar evenzeer een zekere kwantiteit. Ik acht het van belang dit laatste, met het oog op het Nederlandse aandeel in de internationale strijdmacht, naar voren te brengen.

In vredestijd heeft men de neiging uitsluitend te kijken naar de kwaliteit en doet het z.g.n. kleine, zeer mobiele en uitstekend bewapende leger opgeld. Zodra het echter oorlog is geworden, gaat de roep uit naar kwantiteit, naar een groter en steeds grotere hoeveelheid troepen. Korea moge in dit opzicht een waarschuwend voorbeeld zijn.

De Chef van de Generale Staf, hier aanwezig, heeft het kleine leger wel eens genoemd „speelgoed van generaals” en deze kwalificatie is zeer juist, indien er mede wordt bedoeld speelgoed in vredestijd. In oorlogstijd kunnen ook generaals niet met het kleine leger spelen.

Hieruit volgt dus, dat bij het Nederlandse aandeel en zulks geldt in het bijzonder voor de krijgsmacht te land, niet alleen wat betreft kwaliteit aan internationale maatstaven zal moeten worden voldaan, maar dat ook de hoeveelheid zodanig zal moeten zijn, dat Nederland mede helpt aan de opbouw van een strijdmacht, die in staat is een agressor te weerstaan en zo mogelijk van agressie te doen afzien.

Het zal voor ons volk een zeer zware taak zijn een dergelijke krijgsmacht op de been te brengen, niet alleen financieel, maar ook in allerlei andere opzichten, die diep ingrijpen in ons volksbestaan. In de tijd van een totale oorlog kan een dergelijke taak zeker niet worden vervuld alleen door een militair departement en door de beroepsmilitairen, maar zal het gehele Nederlandse volk in al zijn geledingen, voorafgegaan en bezielde door de Nederlandse Regering, zich hiervoor moeten inzetten.

Wanneer de Regering het alarmsein geeft en het Nederlandse volk bereid is de noodzakelijke lasten op zich te nemen, waaraan ik niet twijfel, dan zal het mogelijk zijn dat Nederland de moot van het grote geheel, die aan ons zal worden toegewezen, inderdaad kan opbrengen.

Ik wil deze avond besluiten met de hoop uit te spreken, dat het moge geschieden en dat het spoedig moge geschieden.

Na de sprekers nogmaals voor het gebodene en onze gasten voor hun aanwezigheid te hebben bedankt, sluit ik hiermede de vergadering.

STELLINGEN

Van Kapt. Lt. ter Zee Koudijs:

1. De huidige politieke tegenstellingen hebben geleid tot een tweetal, alles overheersende, machtsgroeperingen.
2. Het democratische blok moet voor zijn instandhouding de zeewegen beheersen; voor het communistische blok is beheersing der landverbindingen onontbeerlijk.
3. Indien de huidige tegenstellingen zouden leiden tot oorlog, zal de hoofdtaak van onze strijdkrachten binnen de grenzen van het gebied van het Atlantisch verbond bestaan uit het bevechten van de overwinning op het continent van Europa, daarbij eigen territoir en bevolking beveiligend. Voorwaarden daartoe zijn:
voldoend sterke landstrijdkrachten,
beheersing van de zee in voor ons vitale gebieden,
beheersing van de lucht boven de voor ons vitale gebieden.
4. Het is noodzakelijk, dat Nederland naar vermogen, en evenredig, bijdraagt aan de nodige gezamenlijke strijdkrachten.

Van Majoor van Dishoeck:

1. De taak van de landmacht, uiteraard in nauwe samenwerking met de zee- en luchtmacht, is de bescherming van ons grondgebied. In de huidige internationale verhoudingen is dit slechts mogelijk in bondgenootschappelijk verband.
2. Deze bescherming moet worden verkregen door de eventuele strijd zo ver mogelijk naar het Oosten te voeren. De mate waarin dit mogelijk is, wordt mede bepaald door de sterkte van de N.A.T.O.-strijdkrachten. De door Nederland daaraan bij te dragen divisies moeten zodanig zijn georganiseerd en geoefend, dat zij in dit N.A.T.O.-leger kunnen worden geïntegreerd. Een gedeelte van deze troepen zal in vredetijd paraat aanwezig moeten zijn, de overige zullen snel moeten kunnen worden gemobiliseerd.
3. Voor de directe bescherming van de rug van het leger en van het eigen grondgebied en voor de verzorging van de troepen moet worden beschikt over territoriale troepen, luchtdoelartillerie, logistieke eenheden e.d.

Van Kolonel van Giessen:

1. De Nederlandse Luchtmacht behoeft geen harmonisch samengestelde Luchtmacht te zijn. Alleen de Luchtmacht die boven West-Europa opereert, moet harmonisch zijn.
2. De taak van onze Luchtmacht is afhankelijk van de rol, die wij in het grote West-Europese verband moeten vervullen, n.l.:
A. *een defensieve*, ter veiligstelling van ons grondgebied tegen lucht-aanvallen, en

B. *een offensieve,*

- a. voor het verzekeren van het luchtoverwicht;
 - b. voor het verlenen van indirecte en directe steun aan de in een bepaald gebied opererende grondtroepen.
3. De verdediging tegen luchtaanvallen op West-Europa dwingt tot een gecentraliseerd gebruik van alle voor West-Europa beschikbare luchtverdedigings-jachtvliegtuigen, waarbij in vele gevallen ook de Jagers der Tactische Luchtmacht zullen moeten worden ingeschakeld. Ook de tactische luchtmacht zal veelal gecentraliseerd moeten worden gebruikt.

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

Nederland

- 's-Gravenhage: J. A. Bientjes, Lt. t. Z. I; C. Grootes, Kap. Inf.; J. v. Poeteren, Majoor A.A.T.; F. C. Spits, res. Kap. Legervoordienst; R. v. d. Vecht, 1e Lt. Inf.; G. F. Venema, Lt. ter Zee I; F. M. de Bont, 1e Lt. Inf.; H. Geerligs, 1e Lt. Inf.; F. O. Ch. Groeneveld, Kap. Inf.; Th. J. Patoir, Kap. Inf.; H. v. d. Tuuk, Majoor Inf.; H. W. Wolf, 1e Lt. Inf.; C. F. J. W. Hafkemeijer, Kap. Mil. Adm.; S. A. Lapré, 1e Lt. Inf.; J. Gratama, Kap. Inf.; Th. Bakker, Majoor Inf.; A. de Booy, Commandeur plv. Chef Staf Kon. Marine; W. J. Heer, Kap. Inf.
- Amersfoort: P. W. van Duin, Majoor Inf.; P. Bruyn, 1e Lt. Huzaren; R. A. Prins, arts res. Off. v. Gez. 1e kl.; W. H. de Beaufort, res. dir. Off. v. Gez. 3e kl.; H. G. Werkman, res. dir. Off. v. Gez. 3e kl.; E. J. V. M. v. Bouwdijk Bastiaanse, 1e Lt. Huzaren; A. M. van Daalen, 1e Lt. Inf.
- Arnhem: J. J. Berger, 1e Lt. Gren.; O. van Lingen, Kap. Inf.; J. Portheine, Kolonel Artillerie.
- Borculo: G. J. ter Woorst, res. 2e Lt. Huz.
- Breda: C. Koomen, Kap. Inf.; M. Bassa, Majoor Huz.
- Deventer: J. Michels, Vdrg.
- Doorn: L. Poublon, Kap. Reg. Geneesk. Troepen.
- Driebergen: J. J. Santing, 1e Lt. Inf.
- Eindhoven: G. W. Bannenberg, Vdrg.
- Enschede: W. van Gastel, 1e Lt. Vlieger.
- Grave: A. Brakel, 1e Lt. Inf.; K. S. v. der Sterre, 1e Lt. Inf.
- Haarlem: J. J. Hoogeboom, 1e Lt. A.A.T.; P. Versteeg, 1e Lt. A.A.T.
- Heemstede: S. J. C. Luining, Ritmeester.
- den Helder: B. C. Mahieu, Kap. Lt. t. Z., Chef Staf Zeemacht Nederland; P. Cool, Lt. t. Z. 1e kl.
- Hengelo: G. J. P. Kokkeel, Vdrg.
- Huisduinen: J. Doorenbos, Lt. t. Z. I.
- Kampen: W. Smit, Vdrg.
- Leiden: H. Poell, 1e Lt. Inf.
- Oss: C. Vreugdenhil, Kap. Inf.
- Rotterdam: C. M. Schilperoord, Kap. Inf.
- Rijswijk: H. C. P. Vennik, Kap. Inf.
- Steenwijk: M. de Haas, 1e Lt. Inf.; J. C. F. Reep, Kap. Inf.
- Utrecht: E. Spierenburg, Vdrg.; J. H. Wassington, 1e Lt. Art.
- Venlo: G. IJsselstein, Kap. Inf.
- Voorburg: J. J. C. P. Wilson, Lt. Generaal; H. M. Jager, Kap. Inf.
- Wassenaar: B. Seijn, 1e Lt. Kon. Marieh.
- Zeist: L. Ch. van Eeghen, Kornet Huz.

Indonesië

- M. Albeda, Kap. N.M.M.; F. Leltz, 2e Lt. M.L.V. afd. Luchtmacht N.M.M.; A. A. K. P. Raket, 1e Lt. Inf. N.M.M.; P. van Schendel, Majoor N.M.M.; A. J. A. Pereira, Generaal-Majoor N.M.M.; C. W. de Jongh, Majoor Cavalerie; H. Wurfbain, Majoor N.M.M.; R. P. Mees, Kap. N.M.M.; J. Kramers, Kap. N.M.M.; T. C. W. van Oortmerssen, Kap. Inf. N.M.M.; A. C. T. J. M. van der Pluym, res. 1e Lt. N.M.M.; M. H. Allot, res. Kap. Art. N.M.M.; M. Braun, Lt. Kolonel N.M.M.; A. M. van Buchem, Lt. Kolonel N.M.M.; A. Hunsinger, res. 2e Lt. M.A. N.M.M.; Th. H. de Loo, Kapitein K.L.; Mr. J. Ritman, Majoor N.M.M.; G. P. H. Steinbach, Kap. L.M. N.M.M.; F. Vermaase, res. Lt. M.L. N.M.M.; J. H. van der Willigen, 1e Lt. Wrn. M.L.

NAGEKOMEN NIEUWE LEDEN

Nederland

- Amsterdam: H. G. Prins, 1e Lt. Inf.; A. J. M. Umans, Vaandrig Jagers; T. van Grootheest, Vaandrig Grenadiers; A. van der Boon, Kapitein der Mariniers.
- Arnhem: J. H. Luykenaar, Kap. Inf.; J. P. M. Rooze, 1e Lt. Grenadiers.
- den Helder: J. J. Jansen, Luit. ter Zee 2e kl.; F. Visser, Luit. ter Zee 2e kl.; A. de Wilde, Luit. ter Zee 2e kl.; P. J. Dierx, Luit. ter Zee 2e kl.; D. Verboom, Luit. ter Zee 2e kl.; H. L. J. Vogelzang, Luit. ter Zee 2e kl.; J. L. P. Le Noble, Luit. ter Zee 2e kl.; E. A. E. van Dishoek, Luit. ter Zee 2e kl.; J. J. ten Cate, Luit. ter Zee, 2e kl.; J. H. Eysenring, Luit. ter Zee 2e kl.; G. Zeiler, Luit. ter Zee 1e kl.
- Dreischor (Zeeland): J. J. Mol, 1e Lt. Inf.
- 's-Gravenhage: C. E. Toorop, res. Lt. Inf.
- Haarlem: W. F. Burlage, Kapitein.
- Naarden: Th. Vermeulen, 1e Lt. Regt. Stoottroepen.
- Rijswijk: F. H. Beem, 1e Lt. Art.
- den Helder: Korps Kadet Laut Indonesia, Koninklijk Instituut voor de Marine.
- Breda: W. F. G. Stein, Kap. Art.; F. de Jongh, Kap. Art.; L. A. M. van Eynatten, Cadet-Sergt. Verbindingsdienst, Kon. Mil. Academie.
- Hilversum: H. de Groot, res. Off. v. Gez. 1e kl.
- Arnhem: W. B. Hendriks 1e Luit. Garde Reg. Grenadiers; J. F. Been van Ochssée, 1e Luit. Garde Reg. Jagers.
- Amsterdam: B. Frieseman, 1e Luit. Garde Reg. Jagers.
- Zeist: J. H. van Schaik, 1e Luit. Garde Reg. Jagers.
- den Haag: Majoor Harjona, Militair Attaché van Indonesia; F. L. M. Focquin de Grave, Majoor-vlieger.
- Wezep: E. Zondag, Kapitein 1e V.O.C.

Indonesië

- Rudolf Utermöhlen, 1e Lt. Art. N.M.M.; A. E. Woudenberg, Adj. O.O.; E. J. L. Collard, Sergeant; F. C. G. van der Poel, Maj. Inf.; D. J. B. Kooning, Kapitein; J. M. Mol, Vaandrig; G. J. Vos, Kap. Mil. Adm.; A. A. Cramer, Kapitein C.V.A.N.M.M.; H. Holl, Kapitein Inf.; K. P. Urusan, Militair Attaché, Medan; Staf Angkatan Laut, Djakarta; C. M. Mulder, Kap. Inf., Semarang; F. Dulon Barre, 1e Luit. M.A., Palembang; M. H. von Meijenveldt, 1e Lt. Inf., Tjimahi.

De contributie voor het werkjaar 1950—1951 is vastgesteld op f 10,—. De leden die zulks nog niet deden wordt verzocht hun contributie wel te willen storten op postrekening 78828 van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, Den Haag. Om onnodige last en onkosten te vermijden worden geen quantaties aan de deur aangeboden.

Verschillende leden, die in Indonesië dienden en thans in Nederland verblijven, missen exemplaren van de afl. 1 t.m. 5, 46-47, 1 t.m. 5, 47-48, W.J. 47, 1 t.m. 6 48-49 en W.J. 48, 1 t.m. 6 49-50.

Mochten er leden zijn die geen prijs stellen op het bewaren van deze exemplaren, dan zullen zij hiermee kameraden die ze missen, een groot plezier doen door deze exemplaren toe te zenden aan de Secretaris-Penningmeester van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, v. Alkemadelaan 215, den Haag, die dan voor verdere distributie zal zorgen.

Het Bestuur onzer Vereniging dankt U bij voorbaat.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,
van Alkemadelaan 215, 's-Gravenhage
en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven

VRAAGT VRIJBLIJVEND DE
nieuwe
CATALOGUS W 5
20 pagina's 3 kleurendruk met
gegevens en vele praktijkfoto's

Eenvoudig te
reinigen met
VIM
(de bekende
gele bus)

8 persoons **Ocriet** wasfontein

Ocriet wasfonteinen zijn zo sterk als een bunker. Reeds honderden zijn in gebruik in kazernes, militaire kampen en op vliegvelden. Vraagt catalogus W 5 aan:

Door en door
hetzelfde
oersterke
materiaal
(5—6 cm. dik).

Interne
bewapening
met
rondstaal.

NIEUWE
waterfilm-
verdeler.

Ocriet FABRIEK N.V.

BAARN - TELEFOON 2980 - 3037 (K 2954)